

DEN *danske* **STJERNE**

Februar 1983 · 132. Årgang · Nummer 2

Det øverste Præsidentskab: Spencer W. Kimball, Marion G. Romney, Gordon B. Hinckley.

De tolv Råd: Ezra Taft Benson, Mark E. Petersen, LeGrand Richards, Howard W. Hunter, Thomas S. Monson, Boyd K. Packer, Marvin J. Ashton, Bruce R. McConkie, L. Tom Perry, David B. Haight, James E. Faust, Neal A. Maxwell.

Rådgivende komité: M. Russell Ballard, Loren C. Dunn, Rex D. Pinegar, Charles A. Didier, George P. Lee, F. Enzo Busche.

Redaktør: M. Russell Ballard.

International Magazines redaktion: Larry A. Hiller, *Chefredaktør* - David Mitchell, *Assisterende chefredaktør* - Bonnie Saunders, *Børnestjernen* - Roger Gylling, *designer* - Norman Price, *produktion*.

Den danske Stjernes redaktion: Jørgen Ljungstrøm, Translation Division, Vodroffsvej 7, DK-1900 København V.

Redaktør af Den danske Stjernes lokalsider: Ellen E. Valgren, Zinnsgade 4, DK-2100 København Ø.

INDHOLD

„Thi den, som vil frelse sit liv“, <i>Gordon B. Hinckley</i>	1
En uforglemmelige sommer, <i>Alma J. Yates</i>	9
Det var virkelig Guds ord, <i>Tammy L. Tobin</i>	13
Hvordan man klarer kritik under hjemmelærerbesøg og i andre situationer, <i>Dan Workman</i>	16
„Hvis en basun giver utydelig lyd“, <i>Wayne B. Lynn</i>	22
LeGrand Richards: Et stort og forunderligt værk, <i>Lucile C. Tate</i>	24
Eksamen, <i>Kanako Yamabuki</i>	34
Mormon-notits	39
Gamle Pounting Irons fornyelse, <i>Lynn L. Wright</i>	40
Stolthed og fordomme, <i>Susan Evans McCloud</i>	43

BØRNESTJERNEN

En sang i hjertet, <i>Hazel M. Thomson</i>	1
Nadveren	5
Fra ven til ven, <i>Joleen Meredith</i>	6
Vores forbløffende evne til at føle, <i>Betsy Obando</i>	8

Abonnement:

12 numre Dkr. 54,- (inkl. moms og porto)

Betaling over giro 31 20 988 til Nordisk Distributions Center, Smedevangen 9, DK-3540 Lyngbe.
United States and Canada: \$ 10.00 (surface mail).

© 1983 by the Corporation of the President of the Church of Jesus Christ of Latter-day Saints.
All rights reserved.

„THI DEN, SOM VIL FRELSE SIT LIV”

Præsident Gordon B. Hinckley
Andenrådgiver i Det øverste Præsidentskab

En søndag morgen for nogle år siden befandt jeg mig i stavspræsidentens hjem i en lille by i Idaho. Før morgenbønnen læste familien et par skriftsteder sammen. De læste blandt andet nogle af Jesu ord som står optegnet i Johannes 12:24: „Sandelig, sandelig siger jeg eder: Hvis hvedekornet ikke lægges i jorden og dør, bliver det kun det ene korn; men hvis det dør, bærer det megen frugt.”

Der er ingen tvivl om at Mesteren henviste til sin egen forestående død, idet han erklærede at dersom han ikke døde, så ville hans mission i livet stort set være formålsløst. Men jeg ser yderligere en mening med disse ord. Det synes mig at Herren til enhver af os siger at medmindre vi ofrer os i tjeneste for andre, så vil vort liv stort set være levet uden noget virkeligt formål, for han fortsætter med at sige: „Den, som elsker sit liv, mister det; men den, som hader sit liv i denne verden, skal bevare det til evigt liv.” [Joh. 12:25]. Eller som det står i Lukas: „Den, som søger at bjærge sit liv, skal miste det; og den, som mister det, skal beholde det.” [Luk. 17:33]. Den der kun lever for sig selv vil med

andre ord visne og dø, mens den der glemmer sig i tjeneste for andre vil udvikle sig og blomstre i dette liv og i al evighed.

Om formiddagen til stavskonferencen blev den stavspræsident, som jeg havde boet hos, afløst efter 13 års trofast tjeneste. Alle gav udtryk for stor kærlighed og for påskønnelse af ham, ikke på grund af hans velstand eller hans stilling i forretningsverdenen, men på grund af det store arbejde han så uselvsk havde ydet. Han havde uden tanke for sig selv kørt titusinder af kilometer i al slags vejr. Han havde bogstaveligt talt brugt tusinder af timer i andres interesse. Han havde tilsidesat sine personlige anliggender for at hjælpe mennesker der trængte til hans hjælp. Og på den måde havde han bjerget sit liv, og de mennesker han havde betjent betragtede ham som en stor mand.

Samme formiddag blev der indsat en ny præsident og der var mange som var stolte over og lykkelige for ham, men den der var mest stolt og glad var en mand som sad ved stavens sekretærbord – han var landpostbud af profession. Det var ham som 12 år

© Providence Litograph Company 1957

Og ligesom et frø må lægges i jorden og „dø” for at bære frugt, således er vi nødt til at miste vort liv ved at leve i tjeneste for andre.

tidligere ved roligt og tålmodigt arbejde havde overtalt sin totalt passive nabo til at vende tilbage til kirken og blive aktiv.

Det havde været meget lettere for ham at lade denne nabo, der var fuldstændig ligeglad, gå sine egne veje, og det havde været meget nemmere for dette postbud at leve sit eget rolige liv. Men han havde tilsidesat sine personlige interesser i en andens interesse, og dette andet menneske blev denne søndag en æret og respekteret leder i en stor Zions stav. Da folk opretholdt deres nye præsident græd manden ved sekretærbordet taknemlighedstårer. Ved at glemme sig selv havde han bragt glæde til den mand der denne morgen blev opretholdt som stavspræsident og havde givet hans liv et formål.

Den amerikanske teolog og skribent Philip Brooks [1835–1893] har gjort denne betydningsfulde iagttagelse: „Hvor de fleste mennesker efter deres død hurtigt glemmes, så er der nu og da et par stykker som glemmer sig selv for evigt at erindres.”

Jeg husker vi besøgte en ven i det sydlige Indien. Vi havde lært ham at kende 12 år tidligere da vi var der, fordi han havde bedt én eller anden komme og døbe ham. Ti år før denne opfordring havde han fundet én af kirkens traktater, men hvordan den var kommet til denne del af verden, eller hvem der havde bragt den der ved jeg ikke. Han skrev til kirkens kontor i Salt Lake City. Han fik tilsendt noget andet læsestof fra kirken og han læste det. Vi døbte ham ikke lige med det samme

vi mødte ham, for han var endnu ikke parat. Men vi sørgede for at han kunne blive undervist i evangeliet, så han blev døbt nogle måneder senere.

Denne mand arbejdede som bogholder på en cementfabrik. Han havde kun en meget lille løn. Hans hus var ikke ret stort, men han var gavmild og havde et stort ønske om at tjene andre. Ud fra denne store næstekærlighed, som udsprang af hans forståelse for Jesu Kristi evangelium, byggede han en skole med sine egne hænder på et stykke jord han købte for sine opsparede penge. Det var en meget enkel bygning, men der kom 400 fattige børn for at få undervisning – og de blev hver især bragt ud af analfabetismens mørke ind i lærdommens lys. Hvad denne kærlighedsgerning har betydet og stadig vil betyde i disse menneskers liv kan ikke opregnes.

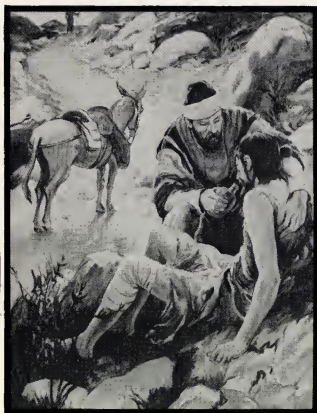
På grund af denne ene mands indsats oprettede kirken 5 små grene i dette sydindiske landsbyområde. Medlemmerne opførte 3 eller 4 små bygninger, og de var pæne og rene. Oven over indgangen til hver bygning sad et skilt hvor der på både engelsk og tamilsk stod: „Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige.” Gulvene var af beton og der var ingen bænke, så folk måtte sidde sammen på gulvet da vi mødtes til vidnesbyrds møder og for at deltage i Herrens nadver.

Der er nu lidt over 200 medlemmer af kirken blandt de umådelige millioner af mennesker som bor i Indien. En dag er der én eller anden som vil skrive kirkens historie i Indien. Denne historie vil være ufuldstændig dersom den

„THI DEN, SOM VIL FRELSE SIT LIV“

ikke indeholder et kapitel om min ven som ofrede sig selv i tjenesten for andre.

På den samme lange rejse om jorden rundt mødte vi en anden ven som engang var tilknyttet fakultetet ved Brigham Young universitetet. Hans børn var blevet voksne og han og hans hustru havde besluttet sig til at de

© Providence Litograph Company 1961

**Vi har hver især kraften
i os til at udføre
betydningsfulde
tjenestegerninger på
eget initiativ.**

fremfor at trække sig tilbage i ledigang – således som de udmærket kunne have gjort og som millioner af andre gør – så ville de hellere finde et sted i verden hvor de kunne hjælpe nogle af vor himmelske Faders børn ved at belære dem om de sandheder som kan frelse dem.

De fandt et sådant land. De solgte deres smukke hjem, de solgte deres bil, de forlod deres venner og slægtninge for at rejse til et fjernt og mindre komfortabelt sted. Men efterhånden som de kastede deres brød på vandet, åbnede Herren muligheder for at de kunne undervise, inspirere og hjælpe andre. Ingen kan på forhånd sige hvordan resultaterne af deres indsats vil blive.

Når jeg ind imellem tænker på den mand og kvinde der forlod deres komfortable hjem, samfund og venner i en alder hvor de fleste mennesker ønsker at arbejde mindre og slappe af, så kommer jeg til at tænke på Herrens ord: „Og enhver, som har forladt hjem eller brødre eller søstre eller fader eller moder eller hustru eller børn eller marker for mit navns skyld, skal få det mangefold igen og arve evigt liv.“ [Matt. 19:29]. Jeg kan ikke lade være med at tænke på disse ord når jeg møder eller hører om ældre søskende, gifte eller enlige, som enten frivilligt melder sig eller accepterer kaldelsen til at tjene Herren ved at missionere for kirken.

Vi har brug for dem. Herren har brug for dem. Folk på jorden trænger til dem. Og disse vidunderlige søskende har også brug for disse velsignede

oplevelser, for de mest elendige mennesker jeg kender, er rundt regnet dem der kun bekymrer sig om sig selv, mens de lykkeligste mennesker jeg kender, er dem der glemmer sig selv i tjeneste for andre.

Jeg husker engang jeg besøgte et kollegium hvor jeg hørte de sædvanlige og almindelige beklagelser ungdommen kommer med, beklagelser over presset i skolen – som om det var en byrde og ikke en mulighed for at få del i jordens kundskaber – beklagelser over deres bolig og over maden.

Jeg talte med disse unge mennesker og gav dem det råd at dersom skolens pres var for stort, hvis de syntes at de måtte beklage sig over deres bolig og maden, så kendte jeg en kur imod deres problemer. Jeg foreslog dem at lægge deres bøger tilside et par timer, forlade deres værelser og gå rundt og besøge de gamle og ensomme, de syge og mismodige. Jeg har opdaget at hvis vi beklager os over vort liv, så er det i reglen fordi vi kun tænker på os selv.

I mange år hang der et skilt på væggen hos en skomager hvor jeg var kunde. Der stod: „Jeg beklagede mig over at jeg ingen sko havde, indtil jeg så en mand som ingen fødder havde.“ Den bedste medicin imod selvmedlidenhedens syge er at glemme sig selv i tjeneste for andre.

Der er nogle piger og også nogle unge mænd, der bekymrer sig sygeligt over om de nogen sinde bliver gift. Ægteskabet er selvfølgelig ønskværdigt, det er naturligvis noget vi håber på, arbejder for og søger. Men bekymrin-

gerne om det, vil ikke få det til at ske. Det kan faktisk have den modsatte virkning, for der er intet der får et menneske til at virke så kedsommeligt som en negativ indstilling. Nogle af vore medlemmer bliver måske ikke gift i dette liv, men de må ikke glemme at livet stadig kan være berigende, produktivt og lige så fyldt med glæde som noget som helst andet de kan forestille sig. Og hemmeligheden ved denne glæde ligger i at yde tjenester for andre.

Jeg vil gerne rose de af vore medlemmer som så villigt giver af deres tid for at deltage i det hellige arbejde som foregår i Herrens templer. I tempelarbejdet finder vi selve kernen i uselvsk tjenesteydelse. Efter min bedømmelse er ét af vore dages mirakler den store indvielse af tid og anstrengelser som hundredetusinder af travle mennesker udfører på de dødes vegne. De som er engageret i dette arbejde ved at man herved føler sig dejligt tilfreds. Denne dejlige Åndens velsignelse bliver bogstaveligt talt en medicin imod mange af de mere eller mindre alvorlige sygdomme i livet. Gennem sådanne oplevelser opdager vi at vi kun virkeligt tjener Herren når vi tjener andre.

Frelseren har i denne uddeling sagt: „Sandelig siger jeg: Menneskene burde virke med iver for en god sag og gøre mange ting af egen fri vilje og udøve megen retfærdighed.“ Og derpå tilføjer han disse betydningsfulde ord: „Thi kraften dertil har de i sig . . .“ [L&P 58:27–28].

Mine kære søskende, vi har hver især

Ideer til hjemmelærere

Nogle punkter der kunne fremhæves.

Hvis I synes kan I fremlægge disse punkter i samtalerne under jeres hjemmelæreres besøg:

1. *De lykkeligste mennesker er dem der glemmer sig selv i tjenesten for andre. De mennesker der har det mest elendigt er dem der kun er interesseret i sig selv.*

2. *Hvis vi får for vane at beklage os er det måske fordi vi kun tænker på os selv.*

3. *Den bedste medicin imod selvmedlidenhedens syge er at glemme sig selv i tjenesten for andre.*

4. *Når vi tjener andre tjener vi også Herren.*

5. *I hvert land, hver by, hvert hjem, hvert liv findes der muligheder alle steder for at nå ud og vise interesse for andre.*

Hjælp til diskussionen

1. *Fortæl om personlige følelser eller oplevelser du har haft i forbindelse med at tjene andre. Bed familiens medlemmer fortælle hvad de føler.*

2. *Findes der skriftsteder eller citater i denne artikel som familien kunne læse højt og drøfte?*

3. *Ville denne samtale virke bedre hvis I før besøget taler med familiens overhoved? Har I et budskab fra kvorumsleder eller biskop til familiens overhoved angående undervisningen af familiens medlemmer?*

kraften i os til at udføre betydningsfulde tjenestegerninger på eget initiativ, dersom vi virker med iver.

Den amerikanske digter, Ralph Walter Emerson, har sagt at enhver stor institution blot er en forlængelse af et stort menneskes skygge. [se *Essays, First Series: Self-Reliance*]. Jeg har tænkt over dette når jeg mindes nogle af de mennesker der har udført et stort stykke arbejde på områder som jeg har haft ansvaret for. Når jeg tænker på hvordan kirkens status i Korea for tiden er, der er 7 stave og 3 missioner, så er dette på en måde en forlængelse af dr. Kims og to unge mænds skygge. Disse unge mænd, Oliver Wayman og Don C. Wood, underviste dr. Kim i evangeliet mens han var elev på New Yorks Cornell University. Disse unge mænd vakte deres koreanske bekendts interesse for at læse Mormons Bog. Deres interesse for og det de gjorde sammen med ham, havde intet som helst at gøre med grunden til at de var på Cornell universitetet. De arbejdede alle tre henimod en højere eksamen, og de havde brug for hvert eneste minut de var vågne. Men de gav sig tid til at undervise og til at lære, og da dr. Kim fik sin doktorgrad og vendte tilbage til Korea, tog han sin kærlighed til Mormons Bog og til de gudstjenester han havde deltaget i mens han var i Ithaca, New York med sig. De amerikanske militærfolk, som er sidste dages hellige og som deltog i Koreakrigen, fortalte også nogle af deres koreanske kammerater om evangeliet. Således blev interessen for dr. Kim, denne lærde og ansvars-

fulde mand, den katalysator som førte til at arbejdet i Korea blev etableret, der blev bl.a. sendt missionærer dertil fra Japan. Dr. Kim er nu afgået ved døden, men hans værk fortsætter fortrinligt, til evig gavn for et stadigt større antal mennesker i Korea – „Det morgenstille Land“.

Kirken har over 55.000 medlemmer på Filippinerne i dag. Vi har 16 stærke stave og 4 missioner. Det er ét af de steder i verden hvor missioneringen giver størst udbytte. Når der skal skrives historie om arbejdet på Filippinerne, kommer den nødvendigvis til at indeholde beretningen om str. Maxine Grimm, en pige fra Tooele i Utah. Hun arbejdede for Røde Kors på Sydhavsøerne under den 2. verdenskrig. Hun blev gift med en amerikansk officer og efter krigen bosatte de sig i Manila. Hun har gjort meget for at undervise andre i evangeliet. Hun bad om at få missionærer til øerne. Hendes mand sørgede for at det lovmæssige blev i orden, og han gjorde meget andet så det kunne blive muligt for missionærerne at komme. Det havde været meget nemmere for dem ganske enkelt at passe sig selv, tjene penge og nyde de ting de kunne købe for deres penge. Men str. Grimm blev ved med at arbejde og bønfalde.

På dette tidspunkt havde jeg ansvaret for arbejdet i Asien, og jeg videregav hendes anmodning til Det øverste Præsidentskab, som i 1961 bemyndigede at den formelle missionering skulle udstrækkes til dette land. I maj 1961 holdt vi et møde på Filippinerne som indledning til arbejdet. Der var

„THI DEN, SOM VIL FRELSE SIT LIV”

ingen steder hvor vi kunne mødes, og vi fik tilladelse af den amerikanske ambassade til at mødes på den amerikanske militærkirkegård, som ligger i udkanten af Manila.

Her hvor man højtideligt erindrer de ofre som over 50.000 mennesker ydede da de gav deres liv for frihedens sag, samledes vi denne morgen klokken halv syv. Str. Grimm spillede på et lille transportabelt orgel, som hun havde haft med sig under slagene i stillehavskrigen og vi sang Zions sange i et fremmed land. Vi bar vidnesbyrd for hinanden og bad om Himlens velsignelser til det vi var i færd med at påbegynde på dette sted. Der var ét indfødt filippinsk medlem til stede.

Dette blev begyndelsen til noget helt forunderligt, indledningen til et mirakel. Resten af historien er til tider nedslående og til andre tider vidunderlig. Jeg var der til den områdekongference der blev holdt for nogle år siden sammen med præsident Spencer W. Kimball og andre. Der var forsamlet ca. 18.000 af kirkens medlemmer i det store Aranetta Coliseum, det største indendørs mødested i republikken.

Jeg græd da jeg tænkte på de tidligere år, og jeg mindedes taknemligt den kvinde som i den grad glemte sig selv idet hun stædigt forfulgte sin drøm om at kirken en dag ville blive stærk i det land hvor hun dengang boede, og bringe tusindvis af vidunderlige mennesker en lykke som de ikke tidligere havde kendt.

Nu er der måske nogen af jer der vil sige at I godt kunne gøre som disse

mennesker gjorde, dersom I befandt jer på et fremmedartet sted som Filippinerne. Jeg tror I har ret. Men lad mig fortælle jer at ethvert sted i verden er fremmedartet eller almindeligt for én eller anden. I hvert land, i hver by, i hvert hjem, i hvert liv findes der muligheder rundt omkring for at række hånden frem og vise sin interesse for andre.

Min bøn er at vi, dersom vi ønsker glæde i vore hjerter og hvis vi ønsker Herrens Ånd i vort liv, at vi vil glemme os selv og række andre hånden. Lad os sætte vore egne personlige og selviske interesser i baggrunden, så vi kan nå ud og tjene andre. Gør vi det vil vi opdage sandheden og løftet i Messiasens store og glade budskab:

„Thi den, som vil frelse sit liv, skal miste det; men den, som vil frelse sit liv, skal være villig til at nedlægge det for min skyld; og hvis han ikke er villig til at nedlægge det for min skyld, skal han miste det.

Men den, som *er villig til* at miste sit liv for min og evangeliets skyld, han skal frelse det.” [Joseph Smiths oversættelse af Markus 8:37–38].

Jeg vidner om at disse ord er lige så sande i dag som de var da han første gang udtalte dem. Jeg vidner om at Gud, vor evige Fader lever. Jeg vidner om at Jesus er Kristus, denne verdens Frelser. Og jeg vidner om at når I hver især rækker hånden ud for at hjælpe andre, så vil I finde jeres sande jeg og være til stor velsignelse for den verden I lever i. □

DEN UFORGLEMMELIGE SOMMER

Alma J. Yates

Der har aldrig været et tidspunkt i mit liv hvor jeg har betvivlet min fars tro. Hans overbevisning var en så indgroet del af hans liv og så solid at han kunne modstå enhver prøvelse, modgang eller udfordring som viste sig.

Da jeg var dreng boede vi på en lille gård i Utah. Pengene var små og arbejdet fik aldrig ende. Under disse første barndoms år var det som om sommerene især var vanskelige for mig, fyldt med uendeligt slid. Der var lange rækker af roer som skulle udtynnes, majs der skulle luges og grøfter der skulle renses. Ukrudtet kom altid igen og skabte problemer, og der var altid et læs hø der skulle flyttes.

En af de gode ting der virkede som en oase midt i sommerens hårde arbejde var sabbaten. Vi vidste allesammen at søndagen var Herrens dag. Ukrudtet, høet på markerne og kornet der ikke var høstet måtte vente til om mandagen.

Det var ikke altid blot et spørgsmål om at hænge lugejernet på plads og lade være med at gå ud i kornmarken for at holde inde med arbejdet på sabbaten. Det var vanskeligt. Sommeren var den eneste reelle mulighed for at opnå økonomisk sikkerhed. Hvis en land-

mand ikke sørgede for at tjene noget ind i disse korte sommermåneder, så var der ikke meget til de lange vintre og tingene blev vanskelige. Høsten *måtte* være vellykket, og for det meste lå hemmeligheden til denne beskødne rigdom i vandet – vandet der var så sparsomt i Utah, vandet der sjældent kom som regn, vandet der omhyggeligt måtte samles og gemmes gennem vinteren og foråret, og rationeres omhyggeligt gennem de varme og tørre sommeruger.

Alle landmændene var afhængige af vandingsgrøfterne. Grøfterne med deres livgivende vand var det eneste der kunne skåne landmanden imod uheld. Vandingsgrøfterne var en påkrævet nødvendighed, og skabte somme tider virkelige problemer på sabbaten. Nogle år var det én landmands tur til at få vandet fra grøfterne om mandagen, nogle år om tirsdagen, nogle år én af de andre dage i ugen, og somme tider faldt turen på en søndag. Landmanden havde intet valg.

Og min fars tur faldt ligesom alle andres også på en søndag visse år. Jeg husker så tydeligt disse år, fordi jeg altid var så imponeret over min fars faste beslutning om at holde sabbaten hellig. Jeg tror ikke Herren ville have

fordømt ham for at vande sin jord om søndagen. Han vidste hvad der boede i min fars hjerte og han vidste under hvilke omstændigheder han og de andre landmænd måtte arbejde. Min far ønskede imidlertid at undgå selv dette arbejde på sabbaten. Han var overbevist om at dersom det var Herren der udarbejdede disse vandings-skemaer for landmændene, så ville ingen vandingstur falde på hans sabbat. Jeg har aldrig hørt min far tale om hvordan han løste dette problem, så han ikke overtrådte budet om at holde Herrens dag hellig, men hans levevis afspejlede det.

Når det blev min fars tur til at få grøftevandet om søndagen, så gjorde han alt hvad han kunne for at undgå at vande på sabbaten. Han holdt godt øje med vandet i grøften om fredagen og lørdagen, for at se om der skulle blive vand tilovers når de andre landmænd langs grøften havde fået hvad der tilkom dem. Så brugte han hver eneste dråbe der var tilbage i grøften, og således var hans jord vandet om søndagen. Jeg kan ikke huske at han nogen sinde har været tvunget til at arbejde på Herrens dag. Det betød et større arbejde for min far, men han var villig til at yde dette offer hvis han derved kunne få lov til at hvile på sabbaten.

Det så altid ud som om at alt hvad der behøvede at blive gjort, det blev gjort på én eller anden måde. Jeg lagde mærke til min far gennem årene og hans hengivenhed og beslutsomhed blev et vidnesbyrd for mig om at Herren velsigner dem der bestræber sig på at holde hans bud.

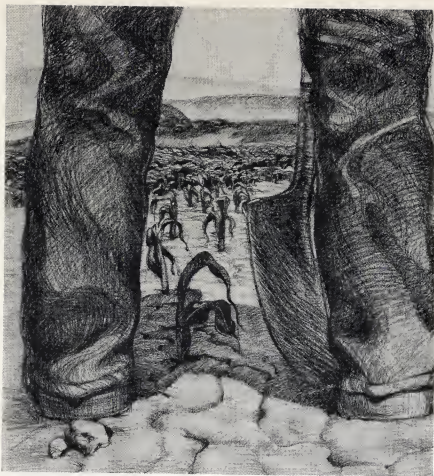
Så et år blev min fars tro sat på en særlig prøve. Den brændende som-

mervarme så ud til at sætte meget tidligt ind dette år og varslede tørke. Dagene gik langsomt og solen brændte på alt – græsplænen, haven og markerne lå visnet hen under de brændende solstråler. Det var et dårligt år at skulle vande om søndagen! Jordene havde brug for vand, men der blev ikke noget vand tilovers i grøfterne fra de andre landmænd langs grøften, dem der skulle vande om fredagen og om lørdagen. Som følge deraf var jordene tørre om søndagen. En søndag morgen gik min mor hen til far i stor bekymring. „Joseph,” sagde hun, „jeg tror hellere du må føre vandet ned fra grøften, i det mindste til græsplænen og haven. Det er ved at brænde op.”

Og sådan var det. Alt brændte op når vi ikke fik vand. Der var intet valg. Jordene måtte have vand og hvis min far ikke anvendte det vand han kunne få når det var hans tur, så kunne der ikke blive vandet før den næste søndag. Jorden kunne ikke klare sig uden vand endnu en uge.

Og så måtte min far, før han klædte sig på til søndagens møder, gå ud på markerne med sin skovl på nakken. Det må have været en forfærdelig skuffelse for ham at gå op ad bakken denne morgen. I alle disse år havde han arbejdet på at undgå dette og nu var han tvunget til det. Vi var sikre på at Herren ikke ville fordømme ham for det, og alligevel ønskede min far meget at han kunne finde en anden udvej.

Han nåede op til vandingsgrøften og lagde sejldugsopdæmningen på plads, men før han gjorde noget andet bøjede han sig hen over grøften, mens han standsede op for at overveje.

Illustreret af Dilleen Marsh

Hvad skulle han gøre? Han spekulerede på Herrens bud om at holde sabbaten hellig. Troede han virkelig på det, var det noget han viste i den måde han levede sit liv på eller var det bare noget han sagde?

Mens han stod der i dybe tanker modtog han et hjertegribende svar, som han aldrig skulle glemme: „Tag sejldugen væk. Tag dit skovl og dit værktøj. Jeg vil ordne tingene for dig. Det bliver måske ikke først på dagen, men jeg skal nok sørge for det. Og overlad det iøvrigt til mig i sommer. Jeg vil sørge for det.”

Min far rettede sig op, der var ingen omkring ham. Han så op imod himlen.

Himlen var klar og blå og der var ingen skyer at se. Der blæste en tør brise, som varslede en ulidelig varm dag.

Mens jorden lå støvet og solsveden trak min far sejldugen tilbage, forlod grøften, og gik tilbage til huset. Han havde fået at vide hvad han skulle gøre. Han vidste det. Han vidste ikke hvordan det ville blive ordnet, men han vidste at han havde fået et løfte. Han klædte sig om og gik til søndagens møder, idet han overlod sin gård til den magt han havde stolet på hele sit liv.

Da familien kom hjem fra møderne var himlen stadig klar, luften var varm og alle planter hængte under den bræn-

dende sol. Min mor, der ikke så noget tegn på bedring, var stadig meget bekymret for haven og hun talte igen med min far som ikke havde nævnt noget til hende om morgenens oplevelser. „Det ser sandelig ikke meget ud til regn,“ sagde hun. „Hvad har du tænkt dig at gøre ved haven?“

For anden gang den dag klatrede min far opad bakken til vandingsgrøften, bekymret ved situationen. Han lagde lidt modstræbende sejldugen i grøften, men så holdt han inde, forbløffet over sin vaklende tro. „Hvor er din tro henne?“ spurgte han spidst sig selv. Med fornyet beslutsomhed trak han sejldugen op af grøften, og gik ned ad bjerget, fast besluttet på aldrig nogen sinde mere at gå denne tur til vandingsgrøften på en søndag.

Da han var kommet ned rettede han blikket op imod himlen og så hvordan skyerne begyndte at samle sig. Inden der var gået en time brød skyerne løs og det regnede i stride strømme. Den tørre jord opsugede al den væde den behøvede og græsplænen, haven og markerne stod friske.

Denne regn var et mirakel, men det var kun en begyndelse. Sommeren var kun lige begyndt. Den kvælende varme i juli og august lå forude. Men min far havde ingen bekymringer. Han havde fået løfte om hjælp fra ham som havde givet loven og som ville skaffe en udvej til at adlyde den.

Den følgende uge kom en nabo og spurgte min far om han ville bytte sit søndagsvand for lørdagsvandet. Min far var lykkelig. I den korte tid han havde til rådighed om lørdagen lykkedes det ham at vande haven og græsplænen. Men der var stadig ikke mulighed for at vande jordene med

majs, byg og græs i de få timer der var om lørdagen. Men Herren velsignede ham på en anden måde. Ind imellem i sommerens løb, på tidspunkter hvor der var mest brug for regn, så samlede skyerne sig, det begyndte at regne og jorden blev vandet.

Min far var så sikker på at Herren ville holde øje med ham at han ikke en eneste gang i sommerens løb rensede en grøft eller gravede render ud til majs. Det var meget varmt og tørt i Utah og landmændenes hele eksistens var afhængig af disse vandingsgrøfter, men denne sommer blev grøfterne på min fars jord slet ikke brugt. Min far havde aldrig nogen sinde før undgået at vande sin jord en hel sommer, men denne sommer var anderledes. Denne sommer var Herrens sommer og det var ham der sørgede for vandet.

Ved slutningen af sommeren havde min far høstet hø tre gange, han høstede rigeligt byg og fik en overdådighed af ensilage. Himmelen sluser havde virkelig åbnet sig og Herren havde sandelig sørget for alt.

Der er gået nogen tid siden denne mirakuløse sommer, men min egen tro har været stærkere lige siden. Herren ønsker så ofte at velsigne os, men vi forhindrer ham i at gøre det. Vi er bange for at stole på ham som har givet os alt, og dog er han så ivrig efter at sende os livets vand. Hans velsigelser venter på os, men vi er nødt til at stole fuldt ud og uforbeholdent på ham. Til tider ser det ud som om vore drømme falmer og visner. Der er ingen tegn på bedring i horisonten. Men så, når vores tro er blevet prøvet, sker miraklet. □

DET VAR VIRKELIG GUDS ORD

Tammy Lavena Tobin

Lige fra jeg var 13 år vidste jeg at mit ønske var at leve et liv i tjeneste for min kirke. Jeg er opvokset i en katolsk familie med 11 børn, og havde således deres støtte til at blive oplært gennem 6-år i et kloster, og derpå aflægge ed som nonne. Det første sted jeg arbejdede var i Perth i Australien, og efter 4 år der blev jeg forflyttet til Sydney i Australien. Jeg syntes at arbejdet var meget berigende og jeg havde mange vidunderlige oplevelser i arbejdet for andre mennesker. Jeg vil aldrig glemme disse år, for i den tid tror jeg at jeg blev beredt til en oplevelse der ændrede kursen i mit liv.

Det så ud til at blive en ganske almindelig dag. Jeg var på vej hen til en ældre dame som boede et kort stykke fra klostret, da jeg så to

unge mænd i mørkt tøj komme imod mig. Den højeste standsede foran mig, præsenterede sig og spurgte hvad jeg kendte til Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige. Jeg svarede at jeg vidste alt hvad jeg ønskede at vide om Jesus Kristus. Så sagde han: „Hvis Kristus besøgte nogle mennesker og talte til dem, ville du så ikke ønske at læse hvad han havde sagt?”

Jeg tænkte mig om et øjeblik og svarede så: „Jo, jeg ville.”

Han trak en Mormons Bog op af sin lomme og sagde: „Denne bog handler om et besøg Jesus Kristus foretog til det fordums folk i Amerika. Alt hvad Gud ønsker af dig er at du læser 34 sider og spørger ham om det er sandt. Kunne du tænke dig at gøre det for ham?”

Jeg svarede at jeg kunne se at den

unge mands religion betød lige så meget for ham som min gjorde for mig, så jeg ville læse de 34 sider og bede for at få at vide om det var sandt. Vi blev enige om at mødes den næste morgen, og så ville jeg give dem bogen tilbage. Så lagde jeg Mormons Bog i min taske, og gik min vej.

Jeg kan stadig ikke beskrive den følelse jeg fik da jeg læste disse 34 sider [3 Ne. 11–28] den aften. Jeg behøvede ikke at bede for at vide om budskabet var sandt. Frelserens ord var meget smukke, og jeg vidste at hvert eneste ord af dem jeg havde set for mine øjne var sande. Da jeg gik i seng følte jeg mig bedre tilpas end nogen sinde før i mit liv. Jeg følte at jeg havde fundet sandheden.

Den næste morgen havde jeg lyst til at fortælle én eller anden at jeg havde fundet noget der var sandt, men jeg sagde modstræbende til mig selv: „Nej, det kan ikke være sandt.“ Jeg stod op og gjorde mig parat til at møde ældsterne, men efterhånden som tiden nærmede sig blev jeg meget nervøs. Jeg kom 10 minutter for tidligt og disse minutter virkede som om de var timer. Til sidst så jeg dem komme, præcist til tiden.

Det første jeg gjorde var at give dem Mormons Bog tilbage. Jeg fortalte dem at jeg ikke ønskede at have bogen mere, skønt jeg inderst inde ønskede at beholde den. Men i stedet for at tage imod bogen,

spurgte den ene mig om jeg havde bedt om det jeg havde læst var sandt. „Nej, jeg har ikke,“ svarede jeg.

Så sagde han: „Du vil aldrig få at vide at den er sand, hvis ikke du beder.“

Jeg ville gerne sige at bogen ikke var sand, men det gjorde jeg ikke. Ældsterne vidste at jeg var foruroliget over ét eller andet, men de vidste ikke hvad det var.

Så sagde den anden ældste: „Du har læst disse sider i aftes. Hvorfor bad du ikke?“

Jeg kunne ikke svare på dette spørgsmål, så til sidst fortalte jeg dem hvordan jeg følte det da jeg læste i Mormons Bog.

Så sagde de: „Du ved at Mormons Bog er sand, og det betyder at Joseph Smith var en Guds profet og at vi har Guds myndighed til at døbe. Og dette betyder at du ved at du skal blive døbt for at adlyde disse sandheder og følge Gud. Vil du døbes af én som har Guds myndighed?“

Jeg vidste med det samme at jeg måtte gøre som de sagde, men jeg svarede: „Nej.“ Jeg vidste at det var forkert at sige sådan, men jeg troede de ville lade mig være. Men det gjorde de ikke.

De sagde: „Hvis Gud gennem din egen bøn fortalte dig at du skulle lade dig døbe på søndag [om kun tre dage!], ville du så følge ham og gøre det?“

Hvad kunne jeg svare andet end:

„Ja, jeg ville“?

Så sagde de: „Lad os gå hen et sted hvor vi kan bede.“

Da vi var alene forklarede de mig hvordan jeg skulle bede. Da jeg bad og spurgte Gud om jeg skulle lade mig døbe, fik jeg den samme følelse som jeg havde da jeg læste Mormons Bog. Da jeg åbnede mine øjne så vi på hinanden uden at tale i lang tid, syntes jeg. Jeg var bange for at sige noget, så til sidst sagde én af ældsterne: „Var det ikke en vidunderlig følelse?“

„Jo, det var det,“ svarede jeg.

„Vil du følge Gud og lyde hans befaling om at omvende dig og blive døbt af én som har myndighed? Vil du lade dig døbe på søndag?“

Jeg tøvede i længere tid, men sagde til sidst: „Ja, jeg vil følge Gud og blive døbt.“

Da det blev søndag havde ældsterne belært mig om mange vidunderlige sandheder fra Bibelen – sandheder der var soleklare, men som jeg alligevel aldrig havde hørt eller læst før. Jeg havde endnu ikke fortalt nogen af de andre søstre hvad jeg var i færd med at gøre. Da jeg forlod klostret den morgen for at mødes med ældsterne var jeg meget nervøs, men også spændt. Gudstjenesten i kirken var en smuk oplevelse. Og jeg tilbragte tiden efter gudstjenesten hjemme hos nogle dejlige medlemmer, mens jeg ventede på at blive døbt.

Efterhånden som tiden for min dåb

nærmede sig blev jeg nervøs, men jeg vidste at jeg ville gøre hvad Gud ønskede jeg skulle, så jeg blev døbt og bekræftet som medlem af Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige.

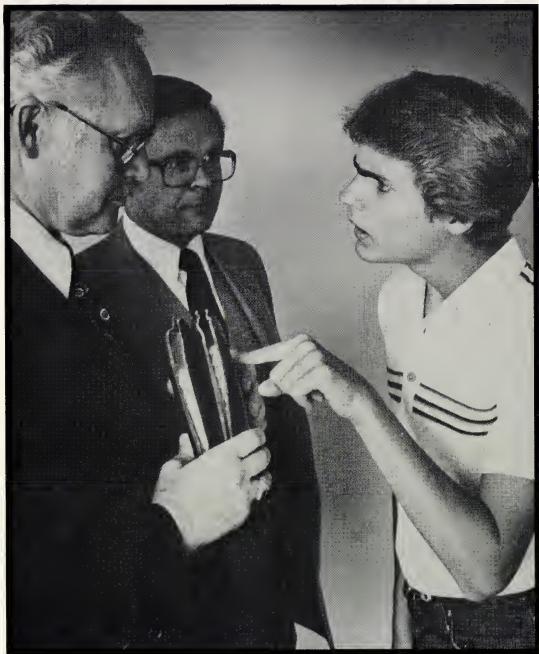
Da jeg om aftenen kom tilbage til klostret gik mange søde minder og følelser gennem mit hoved mens jeg pakkede mine ejendele. Et par af søstrene kom og spurgte mig hvad jeg gjorde, og jeg svarede ganske enkelt: „Jeg rejser herfra. Jeg har fundet ud af hvor Gud ønsker jeg skal være. Jeg er blevet mormon. Jeg er blevet døbt i aften.“

De blev meget chokerede, men jeg blev ved med at pakke, og da jeg sagde farvel gav jeg dem hver en Mormons Bog. „Vær sød at læse den med et åbent sind og hjerte,“ sagde jeg.

Jeg ved at det jeg gjorde var rigtigt. Jeg er taknemlig for det den katolske kirke har gjort for mig. Jeg tror at mine oplevelser der har forbedret mig til at modtage det gengivne evangelium. Jeg ved at Gud lever, at han er en person lige som enhver af os, men bare fuldkommen. Jesus er virkelig Kristus. Han lever i dag. Han sonede for vore synder på betingelse af vor omvendelse. Jeg ved at Joseph Smith er en Guds profet, og at der er en profet på jorden i dag. Og jeg ved af egen erfaring at Mormons Bog virkelig er Guds ord. □

Hvorledes man klarer kritik under hjemmelærerbesøg og i andre situationer

Dan Workman

Hjemmelærerne havde knapt nok sagt goddag til familien og sat sig før den unge søn busede ud med: „Hvordan kan vi sige at vi er den eneste sande kirke når nogle af de bedste elever i skolen ikke er mormoner, og tror lige så meget på deres kirke som vi gør på vores?”

Et hurtigt blik på den unge mands far blev mødt med et træt skuldertræk, som om han ville sige: „Vi har forsøgt at forklare ham det, se nu hvad I kan gøre.”

dages hellig familie. Har du nogen sinde tænkt over det?”

Chris nikkede, og hjemmelæreren fortsatte:

„Så, når vi siger at vores kirke er den eneste sande, så siger vi ikke at vi er bedre end andre mennesker eller at vi er de eneste mennesker på jorden som er interesseret i at gøre godt, men at denne kirke er den eneste som Herren har bemyndiget gennem præstedømmets magt til at forkynde sit evangelium og udføre de ordinanser som er

---

Kritik kan være én af de største hindringer for kærlighed, men kærlighed er også det bedste middel til at overvinde kritik.

Den ældste af hjemmelærerne tav et øjeblik, og derpå sagde han: „Ja, Chris, det er et godt spørgsmål. Det minder mig om noget der skete da jeg kun var et par år ældre end du er nu. Da jeg første gang rejste hjemmefra for at bo på kollegium tog jeg visse begreber med mig – fordomme tror jeg man kalder dem. Jeg troede nu at jeg skulle forlade trygheden i det enkle landmandsliv jeg havde ført for at tage til en by i forfald, hvor mine principper ville blive udfordret hvert andet øjeblik. Men det var slet ikke det der skete. Jeg blev overrasket da jeg opdagede at de fleste af mine klassekammerater var gode mennesker. Nogle af dem tilhørte andre kirke og nogle tilhørte slet ikke nogen kirke. Når jeg så på deres opførsel, spekulerede jeg somme tider på om jeg ville have været lige så ærlig som mange af disse unge mennesker var, hvis jeg ikke var blevet opdraget i en sidste

nødvendige for frelse. Vi ønsker at alle mennesker skal have disse gode ting ...”

Samtalen fortsatte stille og roligt. Da Chris havde slået op på Ef. 4:5 og læst: „En Herre, én tro, én dåb,” og et par skriftsteder mere, så havde han fået et tilfredsstillende svar på sit spørgsmål. Det svar som denne hjemmelærer gav Chris på hans problemspørgsmål viser en række principper der kan være til hjælp når man skal klare kritik på en positiv og effektiv måde:

1.

**Bliv ikke forskrækket -
vær forberedt.**

Hjemmelærere kommer fra tid til anden ud for spørgsmål eller udtalelser der virker som kritik imod kirken, imod

evangeliets principper, eller imod andre medlemmer og ledere. Deres svar på en sådan kritik kan få en varig virkning på de familier de er kaldet til at hjælpe. Men hvis hjemmelærerne er forberedt på at svare på en fornuftig måde og til at øve deres indflydelse alene „gennem overbevisning, langmodighed, mildhed, sagthedsmodighed og uskåret kærlighed; gennem venlighed og sand kundskab.” [L&P 121:41–42], så vil de sjældent få lejlighed til at blive overrasket, pinligt berørt eller provokeret til en diskussion på grund af forskellige meninger. Diskussioner og ordstrid bør ikke finde sted under hjemmelærerbesøg. Denne hjemmelærer svarede venligt og bestemt, og derfor kunne han sørge for at Chris fik en nem udvej til at blive enig med ham når han hen ad vejen valgte det.

2.

Koncentrér jer om det positive.

Når et problem bliver bragt på bane må en betænksom hjemmelærer antage at den pågældende forsøger at stille et ærligt spørgsmål. Derpå må han opdele spørgsmålet i positive og negative elementer, hvorpå han kan koncentrere sig om det positive.

I dette tilfælde så hjemmelæreren at Chris' spørgsmål kunne opdeles i to punkter: [1] spørgsmålet om at vores kirke er den eneste sande, og [2] have en fornemmelse at der er mange beundringsværdige mennesker som ikke er medlemmer af kirken. Derfor koncentrerede hjemmelæreren sig først om

Chris' positive følelser for sine venner. Noget som de begge kunne blive fuldstændigt enige om. Da de således allesammen talte behageligt sammen, gik han over til at behandle de lærdomsmæssige spørgsmål den unge mand havde stillet. På grund af denne fremgangsmåde kunne hjemmelæreren undgå en diskussion, og når ingen forsøger at vinde vil det altid være nemmere at nå til enighed.

3.

Vær ikke for hurtig til at rette fejtagelser.

Det er ikke nemt at ændre et menneskes tankevirksomhed hvis stemningen er følelsesladet – og fremsæt af kritik er i reglen følelsesladet. Giv kritikken tid og mulighed for at opløse sig selv.

På den tid hvor kvæget i USA blev drevet lange strækninger hen til den nærmeste jernbane, skete det somme tider at dyrene flygtede hovedkulds. Sådan en flugt skabte ikke alene ødelæggelser undervejs, men det var også skadeligt for dyrene. Kvægdriverne lærte af erfaring at det var uklogt at søge at stoppe flygtende dyr ved at gå dem i møde forfra. De red i stedet langs alle dyrene ind til de nåede de forreste, hvorpå de omdirigerede det ledende dyr i en retning hvor der ikke kunne ske skade, og det blev de ved med indtil de havde kontrollen over førerkoen, som derpå nedsatte tempoet og bevægede sig hen imod det ønskede bestemmelsessted.

Den kritik som en hjemmelærer kommer ud for kan på mange måder

sammenlignes med flygtende kvæg. Det sker som regel på grund af frygt, smerter, sårede følelser eller misforståelser. Det er ikke alene ødelæggende for den eller det der kritiseres, men det er endnu mere skadeligt for den der kritiserer. Og ligesom det ikke er klogt at standse flygtende kvæg forfra, så er det i reglen heller ikke klogt at forsøge at standse kritik ved at gå direkte imod. Den bedste måde at begynde på er ofte at løbe med, indtil man kan omdirigere de ukontrollerede følelser og føre dem ind i roligere baner, således som Chris' hjemmelærer gjorde.

Somme tider kræver det at hjemmelæreren ganske enkelt lytter, fordi man derved vil kunne opdage at den kritik der gives udtryk for dækker over andre problemer. For eksempel: „Jeg kan bare ikke lide at gå til møder,” betyder måske i virkeligheden: „Jeg hører ikke så godt” eller „jeg kan ikke holde op med at ryge.” Og en udtalelse som: „I hjælpeforeningen bestiller man ikke andet end at sladre,” betyder måske: „Min datter og hendes mand er ved at blive separeret, og jeg er bange for hvad folk vil sige.” Hvis hjemmelæreren lytter med tålmodighed og kommer med opmuntringer, giver de folk lov til at overvinde det der har såret dem eller de svagheder der afholder dem fra at nyde evangeliets ånd.

4. Tilslut jer ikke det negative.

Når man rider langs med hjorden for at forsøge at få fat i den forreste af de flygtende køer er det ikke ensbetyden-

de med at man flygter sammen med køerne.

På samme måde kræver det ikke at man tilslutter sig kritik når man arbejder sig igennem problematiske udtalelser – i virkeligheden er det lige præcis det modsatte. Uanset hvor meget man ønsker at komme på god fod med én eller anden, så må man passe på ikke at give indtryk af at man er enig med det negative i en kritik.

Frøleren sagde: „Skynd dig at søge forlig med din modpart, mens du er med ham på vejen.” [Matt. 5:25]. Dette betyder ikke at vi skal stemme i med dem der kritiserer. Vi må forsøge at finde et positivt og fortroligt grundlag vi kan bygge på før vi forsøger at retlede kritikere. Chris' hjemmelærer brugte denne fremgangsmåde: de var enige hvor det var muligt, og de behandlede ikke sager de var uenige om før de havde skabt en rolig atmosfære for diskussionen.

5. Bær dit vidnesbyrd.

Det kan på en måde være opmuntrende og opløftende at bære sit vidnesbyrd om evangeliets sandhed og åbenbaringskraft i kirkens ledelse. Pas på ikke at give indtryk af fordømmelse eller modsætningsforhold overfor det menneske I forsøger at hjælpe. Chris havde andre foruroligende spørgsmål som var opstået når han talte med sine venner – et spørgsmål der også bekymrede hans forældre. Skønt hans forældre var passive, så ønskede de at deres søn skulle være

positiv overfor kirken, men de havde ikke alle de svar han behøvede. Da hjemmelærerne gik blev de derfor enige om at de måtte komme tilbage en gang om ugen et stykke tid og undervise familien i evangeliets principper, udvalgt fra en liste over emner de selv havde nedskrevet. Efter hver lektie blev familiens medlemmer bedt om at stille alle de spørgsmål de ønskede.

Dette virkede særdeles godt. Ved et senere besøg stillede Chris et andet spørgsmål som bekymrede ham: „Hvorfor bygger kirken så mange dyre bygninger når der er så mange mennesker der sulter i verden?”

Hjemmelærerne nærmede sig dette spørgsmål på næsten samme måde som det tidligere spørgsmål. De analyserede spørgsmålet, lagde mærke til at det også var sammensat af to punkter: [1] omsorg for de nødstedte mennesker på jorden, og [2] en påstand om at der blev brugt mange penge til kirkebygninger.

Da spørgsmålet var opdelt i positive og negative sider koncentrerede hjemmelærerne sig om de positive – for så længe de koncentrerede sig om bekymringen for de nødstedte kunne de blive fuldstændig enige. En af hjemmelærerne sagde:

„Chris, da du nævnede dem der sulter kom du ind på ét af de områder som bekymrer kirken mest. Jeg tror ikke der er mange gange hvor Herren har været fuldstændig tilfreds med menneskene på jorden, og den måde de levede på. Men vi har et godt eksempel i Enoks, Zions stad.” Han slog op i skrifterne og gav Chris bogen. „Læs vers 18,” sagde han.

Chris læste: „Og Herren kaldte sit folk ZION, fordi de var af ét hjerte og ét sind

og levede i retfærdighed, og der fandtes ingen fattige blandt dem.” [Moses 7:18].

„I Zion må der ikke være fattige,” sagde hjemmelæreren, „og det er dette problem kirken forsøger at gøre noget ved.” Han nævnede kirkens program vedrørende personlig og familiemæssig beredskab, hvor familierne bliver belært om og opfordret til at lære at læse og skrive, at være produktive, at sørge for bedre arbejde, at være forbedret ved at have et forråd af livets nødvendigheder, at tage vare på deres helbred, både fysisk og følelsesmæssigt. Så tilføjede han: „Og du nævnede kirkebygningerne, Chris. I vore kirkebygninger kan vi gå hen og dyrke Gud og lære om disse vigtige ting.”

„Ja, det er rigtigt,” sagde hans kammerat. „Jeg kan huske da jeg boede i de nordvestlige stater. Jeg boede i en lille by og der var ikke ret mange medlemmer der, dengang vi tilsluttede os kirken. Vi var ivrige efter at lære noget mere og jeg kan fortælle dig at det var meget vigtigt for os at få et sted hvor vi kunne mødes og få undervisning. Så byggede vi en kirke der. Det kostede virkelig ofre, men vi var ikke i tvivl om at det var nødvendigt og praktisk. Det er altid dyrt at opføre bygninger. Vi gjorde vor kirkesal så god og smuk som vore begrænsede midler tillod os.”

„Hvor kommer pengene fra?” spurgte Chris.

„Fra dig og mig,” sagde kammeraten med et smil. „Det er derfor vi er så omhyggelige med hvad pengene bruges til. Kirkebygninger og templer bygges solidt, men ikke ødselt. Jeg vil dog gerne sige at det er meget svært at give udtryk for den forandring der sker

i et nyomvendt menneskes liv, selv om folk er fattige således som vi var det. Kirken har forbedret alt for os, jeg tror også at det er den standard vi lever efter. Det er derfor jeg tror at evangeliet i den sidste ende er løsningen på alle former for fattigdom og lidelser, både åndelige og fysiske.”

Desuden havde disse hjemmelærere i dette tilfælde succes med Chris fordi de var i stand til at følge hans tanker uden at bidrage til problemet. De ignorerede antydningen af bitterhed et øjeblik, og derfor kunne de styrke det positive i det han sagde og på den måde vende noget der kunne være blevet negativt til en udmærket undervisningssituation.

De samme skridt kunne meget vel anvendes selv i situationer hvor der gives udtryk for kritik af forskellige kirkeledere eller andre medlemmer. Uanset hvad kritikken går ud på bør vi begynde vor samtale med hvad som helst der kan virke positivt. Det kunne ganske enkelt være en antydning der viser ønske om at alle ledere – og for den sags skyld ethvert medlem af kirken – var fuldkommen. Diskussionen bør indledes med at aflede opmærksomheden fra det bestemte menneske og i stedet beskæftige sig med princippet om at evangeliets formål er at føre os til fuldkommenhed. Hjemmelærerne bør frem for alt undgå at give det indtryk at de tilslutter sig kritikken.

Samtalen bør føres således at konklusionen bliver at kirkens ledere kaldes gennem inspiration, og at *støtte* betyder at hjælpe et menneske til at udføre sine ansvar uanset hvilke mangler man mener det menneske har. Det vil sige at man opretholder én som Gud

har kaldet. Hvis I har virket som leder ved I måske også hvor svært det kan være at træffe visse beslutninger man står overfor, og hvor meget denne støtte betød for jer.

I samtalens løb kan hjemmelæreren måske finde en god måde til at minde den der kritiserer om, at et andet menneskes ufuldkommenhed ikke har meget at gøre med hans eller hendes *egen* fremtid.

Uanset hvilken metode vi bruger til at imødegå kritik, er der ét princip der overskygger alle. Dette er naturligvis kærlighed. Kritik kan være én af de største hindringer for kærlighed, men kærlighed er også det bedste middel til at overvinde kritik. Evangeliets budskab er at vi ikke alene skal nære kærlighed, men at vi også bør hjælpe andre til at føle kærlighed i deres hjerte. Dette gør vi ved at vise kærlighed. Under hjemmelærerbesøg viser vi kærlighed ved at anerkende resultaterne som de mennesker vi besøger opnår, ved at tale med dem og besøge dem, ved at hjælpe dem, undervise dem, støtte dem og føre dem fremad. Det er det vi kalder hjemmelærerarbejde. Det er gennem dette arbejde vi skaber kærlighed til evangeliet og indbyrdes kærlighed. □

Klassen var ved at skilles. Drengene og pigerne samlede deres bøger sammen med deres sædvanlige ungdommelige snakken. De forlod seminarklassen hver for sig eller i grupper, med blikket og interessen rettet mod det næste der skulle ske. Nu var jeg alene, og jeg faldt sammen lidt trist til mode i min stol i den forreste del af klasselokalet, måske en lille smule mismodig, men i hvert fald splittet. Det havde været en særlig prøvelse i dag. Jeg havde været midtpunktet i en tilbagevendende scene med Dennis.

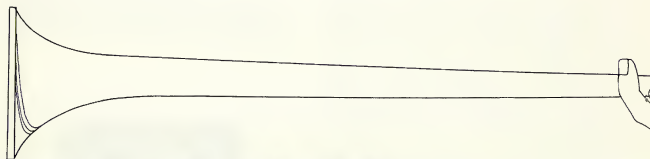
Han havde udfordret næsten alt hvad jeg sagde om evangeliet. Han havde stillet nogle spørgsmål som han ønskede yderligere belyst, spørgsmål som jeg mente vi havde besvaret i tidligere lektier. Han havde med stor dygtighed adskillige gange tvunget mig i en position hvor jeg måtte tage et standpunkt. Jeg havde endnu en gang båret vidnesbyrd om de evige princippers sandhed, som jeg under-

viste i og jeg havde tilføjet mit eget personlige vidnesbyrd.

Nu, hvor jeg sad ved mit bord, begyndte jeg at spekulere på om noget af det jeg havde sagt måske havde været for fast og bestemt, for dogmatisk. Jeg havde i virkeligheden kun belært om kirkens indstilling med støtte af skrifterne, af Brødrene og af mine egne personlige oplevelse. Men havde jeg været så fast og bestemt at unge mennesker ikke kunne acceptere hvad jeg sagde? Ville jeg miste drenge som Dennis eller piger som Alice, der somme tider tog hans parti? Jeg havde en bøn indvendig mens jeg spekulerede på dette spørgsmål idet jeg begyndte at rydde op på mit bord der stod foran i klasselokalet. En af eleverne, John kom tilbage for at hente nogle bøger som han ikke havde fået med.

„Nå, hvordan har du det?” spurgte han.

„Jeg har det godt, John. Hvordan går det med dig?”

„HVIS EN BASUN GIVER UTYDELIIG LYD”

Wayne B. Lynn

„Fint! Jeg nød din klasse i dag, selv om Dennis kom lidt udenfor lektien et øjeblik.”

Det næste spørgsmål stillede John lidt forsigtigt. „Generer det dig når han udfordrer det du siger og gør det på en negativ måde?”

Jeg indrømmede stille at det gjorde, men at min virkelige bekymring var at jeg tilsyneladende ikke var i stand til at klare Dennis og få ham til at ændre sig og indtage en mere positiv holdning der viser tro på Herrens lærdomme.

John smilede. „Jeg tænkte nok du havde det sådan,” sagde han. „Lad mig fortælle dig noget om ham.

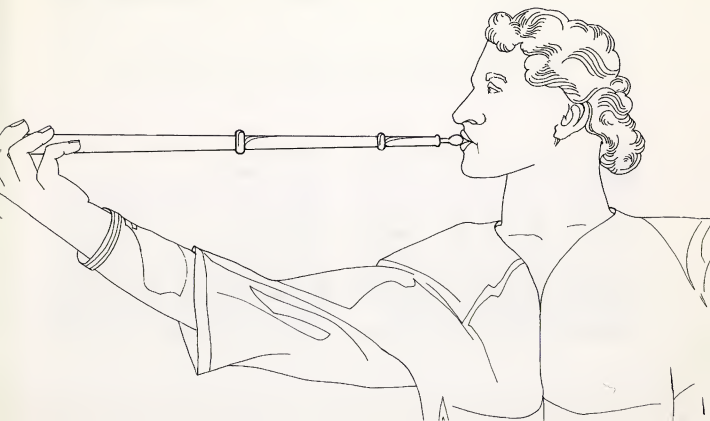
Dennis har mange venner som ikke er medlemmer af kirken. Det virker som om han er negativ her i klassen, men når han kommer hen i skolen så bliver han *dig*! De modargumenter han kommer med her i klassen er de samme som han får fra sine kammerater. De svar du giver ham er de svar han giver til dem. Han samler bare krudt.”

John samlede sine bøger sammen, smilede og sagde farvel. Jeg satte mig atter ved mit bord og jeg smilede. Pludselig forstod jeg alt hvad der var sket. Når Dennis for fremtiden stillede spørgsmål ville jeg forstå. Jeg ville med glæde hjælpe ham med at finde svarene.

Så blev jeg grebet af frygt. Hvad nu hvis jeg virkede usikker? Hvad hvis jeg havde indgået kompromisser? Så ville jeg ikke få Dennis omvendt til mine ideer – så ville jeg forråde ham og svigte den hellige tillid man sætter til en lærer.

Det var apostlen Paulus der sagde: „Hvis en basun giver utydelig lyd, hvem vil så gøre sig rede til kamp?” [1 Kor. 14:8]. Vi lader ikke trompeten blæse højt i nogens ører, vi giver heller ikke budskabet utilsløret – men kaldet burde lyde venligt, men fast og bestemt. □

Illustreret af Larry W. Nielsen

LEGRAND RICHARDS

Et stort og forunderligt værk

Stoffet til denne artikel er hentet fra Lucile C. Tates bog – LeGrand Richards: Beloved Apostle, som fornylig er udgivet af Bookcraft i Salt Lake City, Utah.

Når ældste LeGrand Richards stiller sig op for at holde tale, går der en bølge af spænding gennem forsamlingen. De fleste af dem har hørt ham før og glæder sig til at høre ham igen. Hans dejlige humør, hans tydelige renhed, hans evne til at illustrere evangeliets frelsende kraft gennem personlige anekdoter og historier. Ingen af de levende generalautoriteter

har oplevet mere i deres liv. Ingen har levet så længe.

Faktisk kunne ældste LeGrand Richards den 19. juni 1982 slå rekorden blandt lederne i kirken. Den dag var han nemlig den generalautoritet som har levet længst på jorden af dem der har fungeret i denne sidste uddeling, idet han den dag havde levet én dag længere end præsident David O. Mc-

Kay, som levede 96 år og 132 dage. Et par dage før ældste Richards opnåede denne lange levetid, og derved slog rekorden blandt generalautoriteter, gennemgik han en operation på hospitalet i Salt Lake City, hvor han fik amputeret sit højre ben ved skinnebenet. Operation var en nødvendighed fordi han havde problemer med blodcirkulationen i den nederste del af benet. Men uangribelig som ældste Richards er, selv efter en stor operation, varetog han hurtigt igen nogle af sine lederansvar, idet han fik en kunstig fod og noget han kunne støtte sig til når han gik.

Selv om årene nok har påvirket ældste Richards' legeme, ser han ikke ud til at have mistet den mindste smule af sin livskraft. Når man lytter til ham lægger man mærke til at hans stemme er levende og at han taler med så hurtigt et tempo at det får lytterne til at holde vejret, idet de venter på at *han* skal trække vejret!

Enhver tale han holder er fyldt med en sådan friskhed og livskraft at det gør hans budskab levende. Det sker ofte og det er typisk for ham at han afbryder sig selv midt i sine slutbemærkninger, ser tilbage på den præsiderende eller ledende generalautoritet og spørger: „Har jeg tid til en historie mere?“ Man har på fornemmelsen at ældste Richards kunne tale hele dagen. Og den glæde der strømmer fra ham gør at man næsten ville ønske at han ville!

Han er et ærværdigt medlem af en ærværdig familie: familien Richards har skænket kirken 5 apostle – to af dem var medlemmer af Det øverste Præsidentskab [Willard og Stephen L.], to præsidenter for De tolv's Råd

[Franklin D. og George F.], og nu LeGrand, en assistent til De tolv [Stayner] og et medlem af De halvfjerds' Kvorum [én af præsidenterne for De halvfjerds' første Kvorum – Franklin D.].

Som 96-årig har han levet godt og vel halvdelen af kirkens tid i denne udde-
ling. Han har levet under 10 af kirkens præsidenter – fra John Taylor til Spencer W. Kimball.

Ældste Richards' barndom

LeGrand Richards er født i Farmington i Utah den 6. februar 1886. Hans forældre var George F. Richards og Almira Robinson Richards. Han var det tredje barn af femten.

Han var vant til hårdt arbejde, og selv de små børn i familien måtte yde deres del. De lærte allesammen at udføre de opgaver som stod i rimeligt forhold til deres alder og forståelse, og blev så opfordret til sikkert at udføre deres arbejde.

I 11-års alderen blev LeGrand betragtet som gammel nok til at gøre en voksen mands arbejde, og på grund af sin store kærlighed til faderen nød han at arbejde sammen med ham og drage nytte af de daglige instruktioner og samtaler om evangeliet, hvilket ofte hørte med til det de talte om. Han var med til at luge 16 ha. med majs; han pløjede, han arbejdede med sin fars høstmaskine der var ca. 3 1/2 meter bred, han slæbte hø, brædder, mursten, kalk og brænde.

Men uanset hvilken opgave der skulle udføres gjorde vinteren den endnu vanskeligere. LeGrand fortæller om hvordan det var at gå ned i dalen

Nogle milepæle i ældste LeGrand Richards' liv – som dreng, som missionær, som nygift sammen med sin hustru Ina Jane Ashton, som lokal kirkeleder og som generalautoritet.

sammen med sin far og samle brænde, om frosne vanter, om væltede brændelæs og om heste der var ved at løbe løbsk.

På grund af faderens eksempel og LeGrands egen villige ånd blev det naturligt for ham at yde tjenester. Han virkede lige så trofast i sit embede som diakonernes kvorumspræsident som hans far virkede i stavspræsidentskabet. Herom fortæller han: „Vi måtte feje gulvet i kirkebygningen hver lørdag, hugge brænde til vores to store kakkellovne og bære det ind i brændekassen. Og tidligt søndag morgen måtte vi støve af og tænde op for at

der kunne være varme i bygningen. Vi måtte pudse lampeglasser til vore petroleumslamper og fylde dem op. Vi måtte også passe grunden udenfor kirkebygningen.”

LeGrands fars daglige undervisning gjorde et sådant indtryk på drengen at han påtog sig ansvaret for at passe på hvad der kom ind i hans tanker og sind. Han fortæller om en dag da „jeg forlod det sted hvor vi i begyndelsen plejede at lege og besluttede mig til at ingen af mine kammerater nogen sinde skulle kunne beskyldte mig for at besmitte hans sind og tanker med uanstændige historier som dem han der havde hørt.”

LeGrand, som var besluttet på at forberede sig til sit kommende missionsnærkald, begyndte at studere skriften og lære skriftsteder udenad, noget han har praktiseret hele sit liv. Hans studier gjorde ham også bekendt med

EN SANG I HJERTET

Hazel M. Thomson

Illustreret af Karl Hepworth

Efterhånden som tiden for Festa Del Grillo [græshoppefesten] nærmede sig i Firenze gjorde Romano sig parat til den. Han havde sparet penge op, og vidste at han ville bruge dem til en fårekylning.

Pengene raslede i hans lomme da han løb hen til forretningen.

„Hvis min fårekylning bliver bedømt som den bedste til at synge under Festa del Grillo,” mumlede Romano for sig selv, „vil lykken vende tilbage til min familie. En syngende fårekylning bringer altid lykke.”

Romano kunne huske hvordan hans mor og far havde smilet og sunget derhjemme før hans lillebror blev alvorligt syg. Nu hvor lillebroderen var død var der ingen der sang mere, og kun sjældent nogen der smilede. *Måske kan fårekylningen hjælpe*, håbede han. Romano vidste at han måtte vælge fårekylningen med omhu for at få én der var god til at synge.

En lille klokke ringede idet drengen åbnede døren og gik ind i forretningen. Mange mennesker købte fårekylninger på denne årstid, og der var mange at vælge imellem.

„*Buon Giorno* [god morgen],” sagde Romano til ekspedienten. „Jeg vil gerne købe en fårekylning der er god til at synge. Se jeg har lavet et bur til den.”

„Det er sandelig et fint bur,” sagde ekspedienten. „Og jeg har en fin fårekylning til det. Se nu godt efter Romano. Der er kun én lille stribe på denne her, men det betyder at den er god til at synge.”

„Jeg tror jeg tager den,” sagde Romano. Han lagde pengene på disken så ekspedienten kunne se dem. „Det er alt hvad jeg har,” sagde han.

Ekspedienten talte pengene op. „Der er lige netop nok,” sagde han. „Det er lige hvad en fin fårekylning koster.”

Romano satte fårekylningen ind i buret, og lukkede den lille dør. „Jeg håber den er god til at synge,” sagde drengen. „Min familie har brug for at få held og lykke.”

„Det har vi allesammen,” sagde ekspedienten og nikkede. „Når jeg har så mange fårekylninger kan jeg ikke være helt sikker på hvem af dem der synger bedst. Alt hvad jeg kan sige er at der er en masse der synger her i min forretning. Og den der har en stribe. Den ser ud til at være god til at synge.”

Romano standsede flere gange på vejen hjem og lagde øret ned til buret, men han kunne ikke høre noget. *Måske har jeg brugt mine penge på en fårekylning der ikke kan synge!* tænkte han bekymret. *Men den skal!* Drengen kiggede igen på den lille stribe. Da han så på striben blev han igen overbevist.

„Har I set en fin fårekylning jeg har fået,” sagde han til sine forældre da han kom hjem. „Den bringer os lykke når den begynder at synge.” Hans far kiggede op fra sin avis og nikkede.

„Har den sunget for dig allerede?” spurgte hans mor.

„Nej ikke endnu,” svarede Romano.

„Måske er den sulten,” sagde hans mor. „Det er ikke nemt at

syngende når maven er tom og man har ondt i hjertet af sult."

„Nej, det er rigtigt," sagde Romano. „Jeg vil gå ud i haven og plukke et salatblad til den. Så vil den sikkert synge!"

Fårekylingen begyndte med det samme at tage nogle småbidder langs kanten af det krøllede salatblad. Men så holdt den op med at spise. Og den sang stadigvæk ikke.

Om aftenen var der helt stille i den lille lejlighed. Romano huskede hvordan det var da de boede ude på landet i det lille hus, og han og hans bror lo mens forældrene spillede og sang. Men i aften sang ikke engang fårekylingen. Forældrene smilede ikke, og det gjorde Romano heller ikke.

Om morgenen den dag der skulle være Festa del Grillo, gik Romano i bad og skrubbede sig til hans ansigt og hår strålede lige så meget som hans mørke øjne. Han tog sine fineste bukser på, og sin skinnende røde skjorte, og så gik han sammen med sine forældre med buret i hånden. Hans mors blåblomstrede nederdel knitrede svagt når hun gik, men det var den eneste lyd Romano kunne høre. Fårekylingen i buret forblev tavs. Under festen var der musik og venner hilste på hinanden. Der var også mange ting man kunne købe, og fårekylinger som sang. Dommeren gik mange gange forbi Romanos fårekyling. Romano stod ved siden af buret og lyttede

og håbede. Men hans fårekyling sang ikke.

Det var med tungt hjerte Romano vendte tilbage til lejligheden. Han havde den samme fornemmelse som han før havde haft, som om han næsten blev opslugt af de høje bygninger. Han længtes efter det bløde græs under sine fødder i stedet for det hårde fortov, og efter det vidtstrakte land hvor han kunne synge uden at føle sig lukket inde.

Min fårekyling er lukket inde!

Mon det er grunden til at den ikke synger? spekulerede han. Den skulle have endnu en chance. Hvis den bare ville synge én gang, ville den bringe lykke til hjemmet i et helt år. Og derfor ventede drengen. Men der kom ikke en lyd.

Ved skumringstid tog han buret og gik væk fra lejligheden. Han bar fårekylingen ud til en høj bag byen. Her stoppede han og lukkede lågen til buret op. Og idet fårekylingen fløj, kom den lyd han hele tiden havde ventet på. Ja! den sang virkelig!

Men det var for sent, tænkte Romano da han vendte sig for at gå hjem. Hans fårekyling vandt ikke ved Festa Del Grillo. Den sang heller ikke for at bringe lykke til deres hjem. Men midt i bedrøvelsen følte drengen en lille smule glæde, når han tænkte på at hans fårekyling kunne flyve frit. Den sang sikkert stadig ét eller andet sted i dette øjeblik. Efterhånden som Romano kom nærmere hjem kunne han se at der var lys i

vinduet. Hans forældre sad i lyset og ventede på ham. Han holdt buret frem.

„Fårekylingen!” udbød hans far. „Er den fløjet?”

„Ja” sagde Romano. „Den kunne ikke lide buret.”

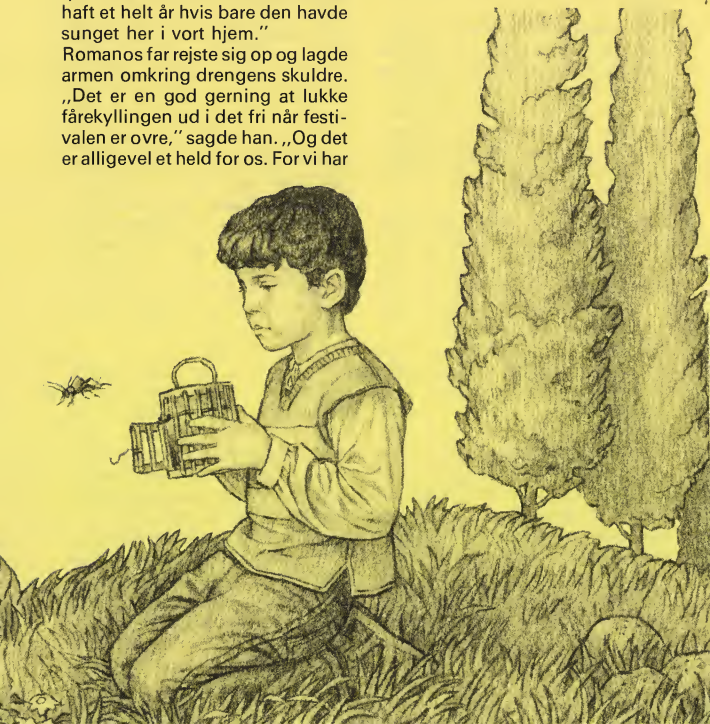
Hans mor nikkede. „Så var det nok en god idé,” sagde hun.

Romano rystede på hovedet. „Men nu kan den ikke bringe lykke her. Det kunne vi ellers have haft et helt år hvis bare den havde sunget her i vort hjem.”

Romanos far rejste sig op og lagde armen omkring drengens skuldre. „Det er en god gerning at lukke fårekylingen ud i det fri når festivalen er ovre,” sagde han. „Og det er alligevel et held for os. For vi har

en søn der ønsker at en lille fårekyling skal være glad og lykkelig.”

Romano kiggede på sine forældre. Han så nu de smil som han havde længtes efter. Han tænkte på sin fårekyling der var fri og kunne flyve langt bort. Han fik pludselig sådan en dejlig fornemmelse og nu sang det også i hans hjerte. □

NADVEREN

Marene Ebert

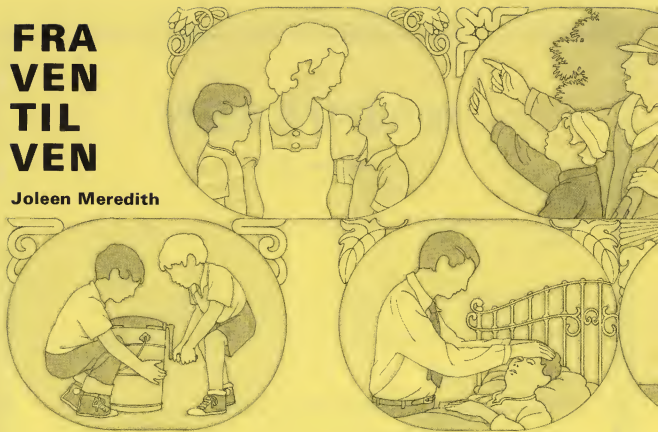
Læs sætningerne og indsæt det manglende ord [som vælges fra listen].

1. Hver søndag bliver _____ omdelt.
2. Vi deltager i nadveren og lover at vi altid vil erindre Jesus _____.
3. Nadveren hjælper os til at huske at vi skal _____ de pagter vi har indgået ved dåben.
4. _____ minder os om Kristi legeme.
5. Når vi tager nadveren ærbødigt, og på den _____ måde, minder den os om at være retfærdige.
6. _____ minder os om Kristi blod.
7. Når vi _____ nadveren til den som sidder ved siden af os, så bliver vi mindet om at vi skal hjælpe andre.
8. Når nadveren bliver omdelt, så skal vi tænke på hvordan Jesus _____, og at han er det eksempel vi skal følge.
9. Det vigtigste er at du husker at Jesus døde for _____, så du kan leve igen.

Svarliste:
nadveren
Kristus
holde
vander
rette
brødet
levende
rækker
dig

FRA VEN TIL VEN

Joleen Meredith

Fra et personligt interview med Elder Gene R. Cook fra De halvfjerds' første Kvorum

„Jeg er født på et lille hospital i Lehi i Utah. Mine forældre ventede en pige, så de gav mig navnet Gene [et navn som kunne bruges både til en dreng og en pige],“ siger ældste Cook nærmest i egne tanker. „Jeg havde også et andet øgenavn, da jeg var barn. Min mor kaldte mig Wiggly Worm [Bugtende Orm] fordi jeg aldrig kunne sidde stille til et møde.

Min mor var fredsstifter. Hun sørgede altid for at vi glemte skænderierne i familien, og hun løste bryderierne med naboerne. Hun var en fortrinlig lærer, og hun lærte alle os børn at vi skulle gøre det rette. Jeg glemmer aldrig hendes godhed mod andre.

Jeg gik somme tider på jagt sammen med min far. Da han var død gik jeg på

jagt alene, men jeg opdagede hurtigt at det ikke så meget var jagten jeg havde nydt – det jeg virkelig nød var at være sammen med ham. Min far var én af den slags fædre der opmuntrede. Når han var sammen med sine to sønner ude at luge og vidste at de følte de ville dø af tørst hvis de ikke fik lov at stoppe for at få noget at drikke, så sagde han: „En række til, drenge.“ Og når vi sad og drejede håndtaget på ismaskinen, opmuntrede han: „Kun ti gange til, drenge.“ Han lærte mig selvdisciplin, og at jeg skulle gå tidligt i seng og stå tidligt op. Han har altid hjulpet mig til at øge mine anstrengelser.

Jeg husker at min far, dengang jeg var 11 år, fortalte mig at jeg selv måtte

Illustreret af Preston Heiselt

tjene alle pengene til mit tøj, og at jeg også skulle spare op til min mission. Da missionskaldelsen kom sagde jeg til min far at jeg måtte hen i banken for at aftale med dem at de skulle sende penge til mig fra min bankbog hver måned. Jeg glemmer aldrig da min far sagde: 'Du har da ikke troet at jeg for alvor ville lade dig betale for din mission, har du? Jeg ville bare lære dig at arbejde. Jeg ønsker ikke at miste den velsignelse det er at støtte dig mens du er på mission. Du har sparet penge op min søn, og du vil få brug for dem når du kommer tilbage.' Min storebror, Ron har altid været en inspiration for mig. Jeg husker en aften da han kom hjem fra et kirkemøde og bekendtgjorde for familien at hans lærer havde fortalt ham at han måtte sørge for at få sit eget vidnesbyrd, og ikke nøjes med at stole på andres. Han sagde – næsten profetisk

– ,og nu vil jeg have mit eget vidnesbyrd, uanset hvor lang tid det tager eller hvad det skal koste.'

Ron begyndte at læse og studere skrifterne, og han fastede og bad. En morgen kort tid senere blev han pludselig ramt af en lammelse. Han kunne slet ikke bevæge sin krop og han havde forfærdelige smerter i højre side. Han kunne næsten ikke hviske til vores far at han gerne ville velsignes. Aldrig så snart havde min far sluttet velsignelsen før Ron var mirakuløst helbredt! Min bror strakte sit spændte legeme, rettede sig op og var fuldstændig fri for smerter.

Da han senere blev undersøgt af en læge fik han at vide at han tilsyneladende havde haft en bristet blindtarm, men at der ikke var noget som helst tegn på ødelagt væv i hans legeme. Senere fortalte min bror mig at han gennem denne oplevelse havde modtaget et særligt vidnesbyrd om Mormons Bog og om at evangeliet var sandt. Men han ønskede dog at jeg skulle vide at han havde modtaget denne vished før vores far havde velsignet ham for helbredelsen. Han havde virkelig også vist sin tro før dette mirakel skete.

Denne oplevelse påvirkede min tilværelse meget, og da jeg var 12 år begyndte jeg at studere Mormons Bog brændende. Jeg modtog også et personligt vidnesbyrd og bekræftelsen på at Mormons Bog er sand. Dengang vidste jeg at Mormons Bog er Guds ord og at evangeliet er sandt, og jeg har aldrig siden tvivlet derpå. Mit budskab til verdens børn idag er: Læs og bed mens I er unge, så at I også kan modtage dette samme vidnesbyrd." □

Vores forbløffende evne til at føle

Betsy Obando

Illustreret af Karen Sharp

Luk øjnene og rør ved ét eller andet. Er det varmt eller koldt? Hårdt eller blødt? Glat eller låddent? Hvordan kan du vide det? Din hud kan udrette mange vidunderlige ting. Udover at beskytte dit legeme, så har din hud tusindvis af små nervetråde, som ender i huden og fortæller dig hvordan en ting føles. Disse trådder kaldes følenerver.

Der er forskellige former for følenerver i din hud. Det er forskellige nervetråde der reagerer på varme, kulde, smerte eller pres. Nogle har løse ender mens andre er viklet omkring hårrødder.

Nogle steder i dit legeme er der flere følenerver end andre steder. Dine fingre er for eksempel mere følsomme end din ryg.

Når du føler på et eller andet bringer følenerverne budskab gennem dine nerver og op til hjernen, ligesom et budskab der går igennem en telefonledning. Din hjerne modtager signa-

let, og fortæller dig hvordan en ting føles. Hvis det er nødvendigt, vil din hjerne lynhurtigt give dig besked, så du kan trække dig tilbage. Det mindste pres sætter denne proces i gang, og det hele tager mindre tid end at blinke med øjnene.

Nogle følenerver har evnen til at blive mindre modtagelige kan tilpasse sig pres, og blive mindre følsomme. Det er derfor man i almindelighed ikke lægger mærke til at man har tøj på, selv om det rører huden.

Hvis I ikke havde denne følesans, hvordan skulle I så kunne føle det behagelige, bløde kronblade på en rose eller hvor groft et stykke sandpapir er? Hvis I ikke kan se hvor varmen kommer fra, for eksempel fra en flamme, vil I stadig kunne føle varmen og få tilstrækkeligt at vide til at I kan tage hånden væk før I bliver brændt. Og smager en is ikke også meget bedre når man kan føle hvor kold den er? □

profeterne, så de i en særlig forstand blev hans venner. „Vi kan ikke alle sammen have den mest lærde omgangskreds,“ sagde han senere, „men vi kan dagligt stå i forbindelse med Guds store mænd ved at gøre os bekendt med deres levevis, deres arbejde og lærdomme, således som de er blevet nedskrevet og videregivet til os.“

Fysiske prøvelser

Livet var ikke fysisk nemt for LeGrand, selv ikke i hans ungdom. Han led gentagne gange af mere eller mindre alvorlige sygdomme og uheld, hvorved han blev prøvet og hærdet åndeligt.

Mens LeGrand endnu var en lille dreng blev han ramt i hovedet med det bageste af en økse. Han faldt besvimer og blødende om på jorden, men kom sig efter en præstedømmevelsignelse og ved lægernes omsorg.

Kort efter denne ulykke blev LeGrand kastet ud af en vogn fordi hestene uventet bevægede sig baglæns. Da han ramte jorden gik vognhjulet hen over hans hoved. Men før han kunne nå at komme væk fik hestens hurtige bevægelse fremente hjulet til at køre over hans hoved endnu engang. Den rædselsslagne far samlede den grædende dreng op i sine arme og velsignede ham. Og atter kom han sig.

Som 8-årig pådrog LeGrand sig en hoftesygdom. Han gik med sit ben i gipsbandage fra det øverste af skoen op til hofte og rundt om taljen. I den tid gik han med krykker og mistede et år af sin skolegang. Senere samme år, mens han endnu havde benet i gips,

blev han angrebet af en ondskabsfuld vædder. Dyret løb ind i ham gentagne gange mens han støttede sig til rækværket og forsøgte at afværge dyrets angreb med sine hænder. Man mener at det var gipsbandagen om livet der reddede LeGrands liv.

Da LeGrand var 9 år og endnu gik med krykker, kom han ud for et andet uheld. Han faldt atter ind under en vogn. „Hjulet kørte hen over min arm, så armen brækkede. Jeg faldt omkuld og fandt mine krykker, og derpå lykkedes det mig at kravle ud under den tunge vogn. Min arm sad i en mærkelig vinkel, men jeg ville ikke lade lægen se på den før min far kom tilbage fra marken ved dalen og kunne give mig en velsignelse.“

Som ung blev han ramt af en alvorlig skarlagensfeber, og temperaturen var faretruende høj i mange dage.

Da LeGrand endelig som 19-årig var parat til at tage afsted på sin mission gik han atter med krykker, denne gang med et smertende og hævet knæ i gips. Han blev rådet til at blive hjemme og passe på sig selv. Men i stedet bad han sin far om en præstedømmets velsignelse og han forlod hjemmet til den berammede tid uden krykker og uden gips.

LeGrand er blevet skånet for varige mén efter alle disse uheld og onder, undtagen fra én. Undtagelsen er hofteproblemet, som resulterede i at det ene ben stadig er ca 4 cm kortere end det andet og det har betydet at han hele sit liv har haltet og næsten hele tiden haft smerter og ubehag.

De fysiske problemer er fortsat for LeGrand Richards, selv efter at han blev voksen. Under ældste Richards' to første missioner har han ind imel-

lem haft dårlige øjne. Han kunne overhovedet ikke læse. Han skriver: „Det føltes nøjagtigt som søsyge – voldsom hovedpine og kvalme.”

I 1912, da LeGrand kun havde været gift i tre år, blev han ramt af den forfærdelige sygdom, kopper. Derpå fik han den dødelige influenza under epidemien med den spanske syge i 1918–1919.

Udover alt dette har ældste Richards haft to hjertetilfælde – ét i 1942 og ét i 1964. Kort efter det første hjerteanfald sagde lægen at han ikke ville have væddet „ti cent på at han kunne overleve den første dag”. Men han levede og kom sig lidt efter lidt.

Og fra den tid har han påtaget sig sin sædvanlige arbejdsbyrde, men man ser ham ofte gå med stok. Den gamle hofteskade har gjort ham usikker på benene, men det får ham ikke til at nedsætte tempoet.

Da ældste Richards i 1978 efter en brokoperation gik sammen med ældste Boyd K. Packer til deres møde i templet, kunne bror Packer mærke en større vægt da ældste Richards støttede sig til ham og han spurgte medfølelende: „Har du smerter til stadighed?” „Ikke mere end jeg kan holde ud,” lød det muntre svar.

Den 23. februar 1979 blev ældste Richards bragt til hospitalet hvor han lå i en kritisk tilstand i næsten en måned. Hans nekrolog var allerede skrevet, og Det øverste Præsidentskab og De Tolv fik at vide at det kun var et spørgsmål om timer før han afgik ved døden. Men ældste Richards kom sig lidt efter lidt.

Til et møde med De Tolv sagde ældste Richards senere: „Jeg kan se i referaterne at I fik besked om min foreståen-

de død, men jeg narrede jer, gjorde jeg ikke?”

LeGrand Richards’ personlighed

LeGrands opvækst som dreng, såvel som de mange prøvelser han oplevede tidligt i livet, har været med til at forme en personlighed som virkelig er kristen. Han har fra sin ungdom været ærlig, flittig, har forpligtet sig overfor evangeliet, han har været fyldt med tro og taknemlighed imod Gud for hans velsignelser.

Et par eksempler:

Flid og forpligtelse.

Ved begyndelsen af ældste Richards’ første mission i Holland i 1905 fik han til opgave at arbejde på missionskontoret. Han følte det påtrængende nødvendigt at lære sproget, og følte sig ofte hæmmet fordi han ikke havde lært det. Han skyndte sig at få kontorarbejdet gjort, så han kunne studere hollandsk. Men udover dette „hvilede” missionærånden „stærkt” på ham. Han har skrevet: „Jeg var så ivrigt efter at forkynde evangeliet at jeg stod op før kl. 5 om morgenen for at studere hollandsk og for at få mit kontorarbejde til side, så jeg kunne gå ud og missionere om eftermiddagen.” Dag efter dag har han skrevet at han uddelte 50, 92, 110 traktater om dagen. Når han så vendte tilbage for at indsamle dem havde han en god anledning til at tale med folk om evangeliet, trods disse traktaters utvivlsomme mangelfuldhed i begyndelsen. Hans anstrengelser som „deltids”-missionær står klart i den kendsgerning at andre missionærer til

Ældste og søster Richards på deres 50-års bryllupsdag i maj 1959.

Dette billede er taget af en familiefotograf. LeGrand Richards, der netop er vendt hjem fra en mission i Holland, 1905–1908, står bag sin far, ældste George F. Richards (yderst til venstre).

sammenligning gennemsnitligt kun uddelte 197 traktater hver pr. måned på dette tidspunkt.

I 1926 accepterede LeGrand en kaldelse fra præsident Heber J. Grant til at virke som korttidsmissionær. Ældste Richards forlod sin forretning og sin familie for at tjene et halvt år i en anden del af landet. I 1929 accepterede han atter en kaldelse da præsident Grant bad ham sælge sit hus og sin forretning og flytte til Californien, hvor han virkede først som biskop for Glendale ward og derefter som præsident for Hollywood stav. En sådan kaldelse var ret usædvanlig på dette tidspunkt i kirkens historie, men ældste Richards sagde da han fik overdraget kaldelsen af en budbringer: „Sig til præsidenten at jeg har tilstrækkelig til overs for Herren, for kirken og for ham, og hvis det er det han ønsker så vil jeg tage afsted.”

Tro.

Da ældste Richards var færdig med sin mission og skulle rejse hjem blev turen med båden temmelig skrap. Da de nærmede sig den amerikanske kyst rejste der sig en forfærdelig storm. Kæmpebølger slog op om skibet, og alt det som ikke var fastgjort på dækket blev kastet omkring. En søster der var på vej hjem fra Skandinavien sagde: „Bror Richards, du ser ikke ud til at være spor bekymret.”

Han svarede: „Jeg ved ikke hvad der vil ske dig og resten af passagererne, men jeg føler mig lige så sikker som om jeg sad i min mors dagligstue. Jeg har fået det løfte at dersom jeg fuldførte en ærværdig mission, så vil jeg komme sikkert hjem, og jeg har fået en forsikring om at Herren har accepteret min mission, så jeg er på vej hjem.”

Taknemlighed.

En dyb taknemlighed har kendetegnet ældste Richards gennem hele hans liv. Han mindes dengang han arbejdede i Amsterdam at han „plejede at gå over i den lille kirkesal og knæle ned bag talerstolen for at takke Herren for det privilegium jeg har fået ved at være ude i missionsmarken, og for den mulighed jeg havde . . . for at bære vidnesbyrd om evangeliet. Jeg følte mig i den grad ét med disse ting at min hjerte var ved at flyde over.” Denne glæde har han fortsat haft gennem årene.

Omfattende kirketjeneste

Herren har kaldet ældste Richards i sin tjeneste en utrolig masse gange. Han har to gange virket som fuldtids-missionær og to gange som missions-præsident, tilsammen næsten ti år. Han har virket som generalautoritet i sammenlagt 44 år – og det gør han stadig. Dertil skal så lægges hans flid som grenspræsident i Portland i Oregon, som biskop i Salt Lake City [to gange] og som biskop og stavspræsident i Californien.

Ældste Richards blev opretholdt som kirkens syvende præsiderende biskop den 6. april 1938. I de 14 år han fungerede i denne stilling ydede Det præsiderende Biskopråd mange bidrag, bl.a. følgende:

- Et kirkeomfattende budgetsistem for vedligeholdelser og behov i ward. [Ældste Mark E. Petersen sad som rådgiver i et stavspræsidentskab på det tidspunkt og kan vidne om forandringen. Han siger: „Det revolutione-

rede hele begrebet omkring wards- og stavsøkonomi og det blev til gavn for hele kirken.”].

- Det system hvorved al tiende og bidrag fra hele verden i første omgang sendes til Den præsiderende Biskops kontor, hvorpå penge til udgifter bliver fordelt tilbage til kirkens lokale enheder i henhold til deres størrelse og behov.

- En generel optegnelse over alle kirkens medlemmer [før den tid blev der kun ført optegnelser over medlemmerne på wardsbasis].

- De personlige belønnings- og gruppebelønningsprogrammer.

- En betydelig forøgelse af tilstedeværelsen ved nadvermøderne i kirken verden over.

- Anlægning og forskønnelse af grundene omkring wards- og stavsbygninger.

LeGrand Richards der var præsiderende biskop på et tidspunkt hvor der var langt færre medlemmer i kirken end nu, førte hvad biskop Joseph L. Wirthlin [en rådgiver] beskriver som en politik hvor „døren altid var åben”. Biskop Wirthlin har sagt: „Det blev indført i begyndelsen af hans tid og det betød at ingen som ønskede at tale med ham eller hans rådgivere skulle afvises. Dørene til vore kontorer stod altid åbne, og enken, den fortravlede forretningsmand, den unge med sine problemer og emigranten kunne altid få et venligt ord og hjælp hos biskop Richards.”

Apostlen, ældste Richards

Det var lige over middag søndag den 6. april 1952. Formiddagsmødet til

den 122. årlige generalkonference var netop afsluttet. Uden nogen forud-
 nelse eller noget forvarsel fik biskop
 Richards besked fra præsident Henry
 D. Moyle, præsident David O. McKays
 rådgiver, at præsidenten ønskede at
 se ham på sit kontor. Da biskop
 Richards kom fortalte præsident Mc-
 Kay at han havde valgt ham til at
 udfylde den tomme plads i De tolv
 apostles Kvorum efter afdøde ældste
 Joseph F. Merrill, som døde den 3.
 februar. Da ældste Richards så tilbage
 på denne oplevelse sagde han: „Jeg
 græd og præsidenten græd, vi omfav-
 nede hinanden, og derpå gik vi over til
 eftermiddagsmødet.”

Ældste Richards har virket mange
 steder i de 30 år han har været medlem
 af De tolv Råd. Udover missionærer-
 bejdet, som altid står ham nær, er
 nogle af de områder hvor ældste

Richards har virket som medlem af De
 tolv Råd blandt andet i særligt admi-
 nistrative opgaver, forskellige besty-
 relser og komitéarbejde.

Ældste Richards har lige som de fleste
 generalautoriteter rejst meget, og løf-
 tet sin stemme for at bære vidnesbyrd.
 Han har bogstavelig talt rejst kirkens
 længde og bredde igennem, idet han
 har besøgt missioner og deltaget i
 konferencer. Udover dette har han
 deltaget i områdekonerer, hvilket
 betød at mange af generalautoriteter-
 ne kom ud til mennesker som aldrig
 kunne gøre sig håb om at deltage i en
 generalkonference i Salt Lake City.

Et stort og forunderligt værk

Blandt alle de bidrag ældste Richards
 har skænket kirken er der ét man altid
 vil komme i tanke om: hans første bog,
Et stort og forunderligt værk [han har
 skrevet 3 bøger]. I løbet af 32 år og i
 23 udgaver [1950–1982], er der ble-
 vet solgt flere eksemplarer af *Et stort
 og forunderligt værk* end af andre
 kirkebøger, bortset fra Mormons Bog.
 Udgifveren rapporterer at der er trykt
 mellem halvanden og to millioner
 eksemplarer i USA, og dertil skal
 lægges de 50.000 bøger der er trykt i
 Europa. Bogen er oversat til 18 sprog.
 Ældste Richards har aldrig modtaget
 en krone ved salget af bogen, men han
 har skænket det hele til kirkens mis-
 sionærarbejde.

Mange mennesker som er blevet ån-
 delig berørt og/eller omvendt gennem
 bogen har fortalt hvordan den virker
 på dem, og sådanne beretninger kom-
 mer fra hele verden, fra folk i alle aldre

*Ældste LeGrand Richards sidder til
 venstre. Han blev fotograferet sammen
 med sin familie dengang han blev
 kaldet som medlem af De tolv Kvorum
 i 1952.*

og fra alle mulige forskellige mennesker. Der går næsten ikke en dag hvor der ikke kommer breve eller mennesker til ældste Richards' kontor for at fortælle ham om hans bog, og takke ham fordi han skrev den.

Ældste Richards betragter *Et stort og forunderligt værk* som sit mest betydningsfulde bidrag til opbyggelsen af Herrens rige i vore dage. „Jeg tror der altid har været tusindvis af mænd og kvinder her i verden som er gode nok til at blive medlemmer af kirken,“ har han sagt, men kun få „venter længe nok til at få sandhederne til at passe sammen, så de kan forstå dem. Det er det min bog gør.“

Ældste Richards' familie

I alle sine offentlige tjenestegerninger har ældste Richards haft et fast støttepunkt i sin familie. Han har været dybt hengiven overfor sin hustru, Ina [hun døde i 1977], og til alle sine otte børn. Familien påbegyndtes i maj 1909, da han og Ina blev gift.

Ældste Richards har altid forsøgt at være opmærksom overfor Inas behov. I virkeligheden, siger han: „Mens børnene var små tror jeg ikke min hustru nogen sinde var oppe om natten med mindre de var syge. Jeg tænkte at når hun tog sig af børnene om dagen [og det var en kamp at sørge for at de var glade og lykkelige], mens jeg kun havde mit boglige arbejde at udføre, så kunne jeg sagtens påtage mig opgaven om natten. Så når én af de små græd måtte jeg ud af sengen i en fart. Hvis barnet trængte til en flaske så gav jeg den eller jeg

skiftede deres bleer. Hvis ingen af dem var syge kunne jeg lette hende for besværet ved at tage mig af dem om natten.“

Selv om ældste Richards påstår at han ikke har hjulpet børnene når de var syge, så siger rygterne det modsatte, for alle børnene fortæller om hans milde omsorg når de har været syge – hvordan han fik dem i seng og puttede dem, hvordan han masserede ben der gjorde ondt og hvordan han velsignede dem. Hans kærlighed til dem alle har været så dyb, så sikker og altid til stede.

I maj 1959 kunne LeGrand og Ina fejre deres guldbryllup. Da de så tilbage på de 50-års prøvelser, glæder, tab og gevinster sammenfattede Ina det hele i en kort udtalelse: „Ingen kunne have et bedre og dejligere liv end vi har haft.“

Efter Inas død sagde ældste Richards til sine børn: „Jeg er taknemlig for at jeg kan beholde hende i al evighed. Hun er lige så god som englene hun møder på den anden side, så hun vil føle sig hjemme sammen med dem.“

Ven af folket

Ældste Richards jordnære indstilling tiltrækker folk over hele verden. Han er en apostel der er højt elsket af alle. Det er karakteristisk for ham før og efter en tale at stille sig til rådighed for sine tilhørere, fortælle dem om sin kærlighed, give dem af sin varme og vise dem sin oprigtighed. Han siger ofte: „Længe efter at folk har glemt hvad vi sagde, vil de huske at en generalautoritet tog dem i hånden.“ Måske det vi bedst vil huske om

Øverst til venstre: Familiebillede, taget den 30. dec. 1925 – dette billede tog ældste Richards med sig på sin korttidsmission til de østlige Forenede Stater i 1926.

Øverst til højre: George Richards hjem i Tooele i Utah, hvor ældste Richards tilbragte sine unge år ved århundredskiftet.

Nederst til venstre: Den nykaldede præsiderende biskop LeGrand Richards i 1938, sammen med sine rådgivere, Marvin O. Ashton, til venstre, og Joseph L. Wirthlin, til højre.

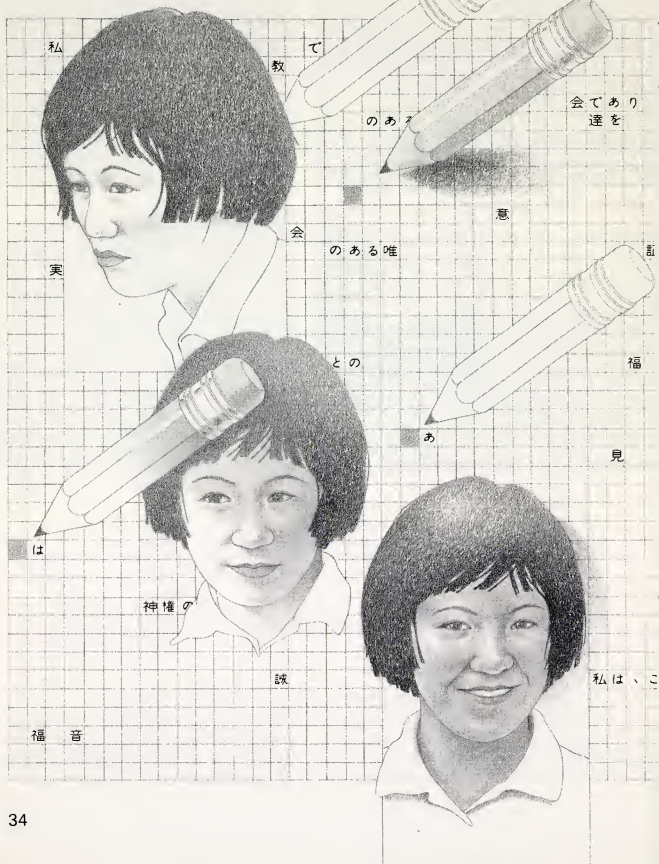
Nederst til højre: Biskoppen for Sugar House Ward i Salt Lake City, LeGrand Richards ses her sammen med sin søn LaMont og LeGrand jun, til en ward far-og-søn aktivitet.

ældste LeGrand Richards er hans personlige berøring. Men før det bliver tid at *mindes* ham vil vi stadig være i stand til at nyde ham og lære af ham. Han er 96 år, men han kan endnu være

her en tid. Da præsident N. Eldon Tanner ved hans 90 års fødselsdag spurgte: „Har du boet i De forenede Stater hele dit liv?” svarede ældste Richards straks: „Ikke endnu!” □

EKSAMEN

Kanako Yamabuki

誠 誠意で

神は生き

教

実

Illustreret af Ronald Stucki

Det så ud som om urets visere var limet på. Hver gang jeg kiggede var de ikke kommet videre. Hvorfor kom læreren ikke, så vi kunne komme i gang med den eksamen og mine lidelser omsider kunne få ende?

Jeg var ligesom de fleste japanske skoleelever skrækkelig nervøs for adgangseksamen til gymnasiet. Hvis man i vort land ikke består denne eksamen kan man ikke få adgang til universitetet. Eleverne bliver ofte længe oppe hele året rundt for at læse, og deres yndlingsordsprog lyder således: „Den der sover fire timer består; den der sover fem timer dumper.“ Jeg havde ligesom mine venner tilbragt mange søvnløse nætter under mine forberedelser og jeg havde af mine forældre fået utallige tilskyndelser der lød således: „Du må sørge for at klare den eksamen.“

For mig havde denne eksamen oven i købet endnu større betydning. Den betød måske forskellen på om mine forældre ville give tilladelse til at jeg kunne blive døbt eller ej. Jeg havde i fire år forsøgt at overbevise dem, især min far, om at det ville være godt for mig at tilslutte mig Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige. Han ville ikke

høre på det og sagde altid at lige nu var skolen det vigtigste.

Hvis bare jeg kunne bestå denne eksamen, kunne jeg være sikker på at komme i gymnasiet og så ville presset ikke længere være så stort. Måske ville mine forældre så give mig tilladelse til at blive døbt.

Jeg kiggede atter på uret. Nu var der gået tre minutter . . .

Jeg tænkte tilbage på min første kontakt med mormonerne. Det var den første sommer jeg gik i mellem-skolen, dengang præsident Kimball besøgte Sapporo.

Jeg havde besøgt mange andre kirker, men dette møde var noget helt nyt: Dette fællesskab mellem alle medlemmerne. Det virkede underligt lige i øjeblikket. I andre kirker kom folk bare til mødet, satte sig ned og lyttede og gik derpå hjem. I mormonkirken så det ud til at alle arbejdede på livet løs og forsøgte at elske det og nyde det, på den måde Herren ønskede de skulle. Jeg tænkte også på mit andet besøg hos mormonerne. Det var den 3. november samme år til en taksigelsesfest. Min søster inviterede mig med og fortalte mig at alle mennesker der var som engle og at vi ville føle os generte

ved at være i deres nærhed. Og det var nøjagtig sådan jeg følte det! Jeg har aldrig oplevet en så åndelig familieatmosfære.

Siden da er jeg kommet i kirken hver uge, og alle bød mig velkommen med udstrakte arme og kærlige hjerter. Missionærerne har undervist mig i det gengivne evangeliums sandheder, og

---

Jeg var skrækkelig nervøs for adgangseksamen til gymnasiet. Hvis jeg ikke bestod måtte jeg ikke blive døbt for mine forældre.

---

de har lært mig at bede, så jeg for mig selv kan vide at det er sandt. Ingen andre kirker har lært mig at bede, men i denne kirke kan selv små børn bede. Jeg læste hver dag i Mormons Bog og bad om at få at vide om den er sand. Lidt efter lidt begyndte jeg at forstå formålet med at jeg er her på jorden og hvad der er vigtigt i dette liv. Men jeg syntes endnu ikke at jeg havde et vidnesbyrd.

I april påbegyndte grenen et program for unge piger. I begyndelsen var der kun én deltager – mig! Selv når jeg ikke kom stod læreren og ventede på mig. Det syntes jeg også var mærkeligt. Hvorfor var hun så tålmodig? Hvorfor ventede hun så længe selv når jeg ikke viste mig?

Omkring dette tidspunkt blev missionspræsidenten afløst og familien

Suzuki kom til Sapporo i stedet for. I familien var der en ung pige der hed Naomi, hun var på samme alder som mig. Vi blev hurtigt gode venner eftersom vi var de eneste unge piger på vores alder i grenen. Hun viste mig et godt eksempel og med hendes hjælp begyndte jeg at forstå hvorfor vores lærer var så tålmodig og jeg lærte at se det smukke i evangeliet. Naomis eksempel hjalp mig til at komme i kirken hver uge og til at bede flittigt. Det lykkedes mig at få et lille vidnesbyrd, og jeg ønskede af hele mit hjerte at blive døbt.

Jeg havde engang talt med mine forældre om at få den velsignelse blive døbt, men de var imod det. Jeg forsøgte igen, denne gang udrustet med et lille vidnesbyrd.

„Tro,” sagde min far til mig, „er ikke noget der sådan vokser i én på én eller to dage. Det er en proces der tager mange år.” Han mente at for en studerende var skolen vigtigere end selv religion og han nægtede på det kraftigste at give tilladelse til dåb.

Det var en smertelig oplevelse. Men jeg tog et tag i mig selv og tænkte over hvad min far havde sagt og fandt ud af at én af de ting han havde sagt var rigtigt. Religion måtte ikke bare være en raptus der varede to dage, men være et livslangt eventyr! Jeg begyndte at komme til seminar og jeg studerede oprigtigt Det gamle Testamente. De morsomme lektier hjalp mig til at få indsigt i et emne der var helt nyt for mig, og min kundskab om evangeliet blev mere fuldstændigt. Jeg kunne dog ikke købe seminaraterialet fordi jeg dette år også skulle op til gymnasiets adgangseksamen og mine forældre ønskede at jeg skulle

bruge tiden på skolearbejde og ikke på hjemmearbejde fra kirken.

Jeg blev ovenud lykkelig da eleverne i min klasse gav mig seminarmaterialerne som en gavel! Hvad skulle jeg dog give dem til gengæld? Det bedste jeg kunne give dem var at studere disse hæfter meget flittigt. Selv om også jeg gik lidt langsommere frem end de andre, så lykkedes det mig dog at blive færdig med hæfterne og aflevere dem til læreren.

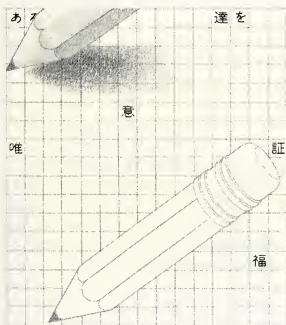
Jeg klarede også alle mine eksaminer i mellemskolen og følte mig lettet. Jeg følte mig let om hjertet da jeg endnu en gang gik til mine forældre for at bede om at blive døbt, idet jeg tænkte at jeg havde bevist at jeg kunne være aktiv i kirken og stadig have succes i skolen. Deres svar bragte mig tilbage til virkeligheden. „Nej,” sagde min far. „Fra nu af vil det være endnu mere hårdt at gå i skole. Du kan ikke få tid til både kirken og skolen.”

Mine forældre blev mere og mere

oprevet over min flid med at gå til kirkens møder, og de sagde nogle hårde ord til mig når jeg gik hjemmefra om søndagen. Efter adskillige måneder måtte de dog til sidst indse at jeg ikke havde i sinde at holde op med at komme i kirken, og deres modstand slækkedes en smule. Jeg gik stadig til seminar og fuldførte mine hæfter og mit vidnesbyrd blev stærkere og stærkere. Men det var stadig umuligt at blive døbt. Til sidst foreslog Naomi at vi skulle faste og bede for situationen. Så vi fastede hver sabbat i et helt år. Naomi fastede og bad sammen med mig. Jeg kunne altid fornemme Guds nærhed, og mit vidnesbyrd blev urokkeligt eftersom vi modtog mange andre velsignelser det år. Men mine forældre holdt stædigt på deres.

Til sidst gik mine tanker hen til begyndelsen af dette skoleår – mit sidste år i mellemskolen, og det år hvor jeg skulle forberede mig til optagelsesprøven til gymnasiet. Jeg vidste at jeg ikke fik lov til at tilslutte mig kirken før denne eksamen var overstået. Jeg spekulerede også på om mine forældre mon ville tillade mig at blive døbt selv efter denne eksamen. En ting var dog helt sikker. Hvis jeg dumpede til denne eksamen ville mine forældre sige: „Det var fordi du tilbragte så megen tid i den kirke!” Jeg måtte bevise at det de tænkte ikke var rigtigt. Men på én eller anden måde vidste jeg at tilladelsen til at blive døbt afhang af denne eksamen, men jeg kunne ikke forstå hvordan.

Jeg læste endnu flittigere end nogen sinde før. Skolearbejdet gik frem for alle ting, selv opgaverne i kirken. Mine seminarhæfter begyndte at samle sig i en bunke, men jeg ræsonnerede at det

måtte være værd at slække lidt på seminaret til fordel for skolearbejdet, så jeg kunne blive døbt. Men de seminaropgaver som ikke var løst var dog en bekymring for mig, for det var jo igennem disse ting at jeg havde udviklet mig mest og fået det stærkeste vidnesbyrd. Nu var det som om dette vidnesbyrd blev mindre eftersom der lå 13 seminarhæfter på min reol. Min samvittighed fortalte mig at det jeg gjorde ikke var rigtigt, at selv om jeg havde skolen kunne der godt blive tid til både kirkearbejde og seminar. Den 25. februar lovede jeg mig selv at jeg ville have alle de 13 hæfter færdig inden den 4. marts, den dag min eksamen begyndte. Seminar blev en afbrydelse som jeg hilste velkommen ind imellem mit andet skolearbejde. Den 2. marts overrakte jeg alle mine færdige hæfter til min forbløffede seminarlærer.

„Så begynder vi,” sagde den lærer som skulle føre tilsyn med vores eksamen. Jeg kiggede på uret og bad en stille bøn. Alle eleverne rejste sig som en række robotter og gik ind i eksamenslokalet. Jeg gik modstræbende med.

Jeg bestod! Jeg kunne næsten ikke tro det var sandt! Jeg var så lykkelig! Men først nogle dage senere da listen med point blev sat op kunne jeg se at jeg var på. Jeg fik lov at komme i gymnasiet! Jeg skyndte mig hjem til mine forældre med den gode nyhed, og spurgte også om jeg nu endelig kunne få mit ønske opfyldt – at blive medlem af kirken.

„Nej,” sagde min far ligeud. Han stirrede sådan på mig at jeg ikke kunne sige et ord.

Men min mor kom mig i forsvar, noget

hun aldrig havde gjort før. Hun mindede min far om at jeg havde været flittig med mine lektier og trofast i vores religion gennem fire år. „Det er sådan en god kirke at jeg ikke tror vores datter vil gøre noget forkert ved at tilslutte sig den,” sagde hun. „Det er sådan en dejlig kirke. Jeg kan godt forstå hvorfor min datter ønsker at komme der hele sit liv.”

Vi talte alle tre sammen i timevis, og jeg indså ganske langsomt at mine forældre ikke var imod mig, men de elskede mig. De var bekymrede for mit velbefindende og ønskede ikke at jeg skulle handle i blinde. Jeg er taknemlig fordi jeg har sådanne vidunderlige forældre. Men jeg tror også at de har indset at det *ikke* var et lune der gjorde at jeg ville tilslutte mig kirken. De gav mig tilladelse til at blive døbt! Jeg indgik pagten og det skete samme dag som jeg rykkede op fra Unge Pigers program. Mine venner fra seminaret hjalp til med at tilrettelægge dåben, og det meste af min familie kom.

Blandt de mellemskole- og gymnasieelever kirken har i Japan er der kun 5% hvis forældre er medlemmer af kirken. Det kan være vanskeligt for dem at dele evangeliet med deres familier, og de forældre som tilhører den buddisterne eller shintotroen forstår ikke altid hvilken glæde man føler i sit hjerte når man har kundskab om Jesu Kristi evangelium. Men jeg er helt sikker på at Herren er interesseret i os, og vil skaffe en udvej til at hjælpe os. For mig skete det gennem fire års tålmodighed, fire år hvor min tro voksede sig stærk. ☐

MORMON

NOTITS

MODGANG GØR STÆRK

GAMLE POINTING IRONS FORNYELSE

Lynn L. Wright

Sommervinden suste gennem de lange græsstrå idet den for hen over de enorme bølgende sletter i det nordlige Montana, og peb omkring det lille, grå, umalede hus, hvor vejret havde sat sine tydelige spor i brædderne. Huset stod næsten helt alene i det enorme landområde hvor den store Missouriflod gled forbi, halvvejen på dens rejse til stævnemødet med Mississippifloden. Ind imellem knagede et af de løse brædder i huset en lille smule når et vindstød ramte på en bestemt måde, og det klappede så det kunne høres inde i huset.

Det var søndag, men bortset fra nogle få ubetydelige menneskeskabte ting lignede den store, støvede slette og græsmarkerne sig selv, som de havde gjort det i mange hundrede af søndage, såvel som andre af ugens dage. Der var noget uforanderligt ved dette enorme landområde.

Inde i det ensomme, sparsomt møblerede hus, sad gamle Pointing Iron, stabled op i den gamle, afskallede og rustne hospitalseng som han ikke kunne forlade. Han havde engang været en stor kriger i den stolte og kolossale Sioux nation. Nu kunne han på grund af alder og skrøbelighed ikke forlade dette lille skur.

Han kiggede rundt omkring på værelsets vægge, uden at lægge mærke til pappladen der ikke alene var der for at dække den nøgne væg, men også skulle udgøre det for tapet. Sådan så der ud i de fleste indianerhuse i reservatet. Men i stedet for at lade blikket flakke rundt omkring på væggene standede det op for at kigge på nogle gamle, falmede billeder eller souvenir fra hans fortid, og minderne om længst forsvundne begivenheder vældede tilbage i hans årvågne sind. Pointing Iron vidste ikke hvor gammel han var, og det var der heller ingen af dem der kendte ham som gjorde, men han mindedes til stadighed de mange lykkelige stunder han havde haft sammen med sit folk. Han havde oplevet mange vintre i sit liv.

Bror Pointing Iron havde ikke glemt hvilken dag det var, og han så med glædelig forventning frem til at middagssolen skulle vise sig. Da middagstiden nærmede sig strakte han sine engang så stærke arme ud og forsøgte at glatte de slidte tæpper der dækkede hans svage legeme. Så følte han med de krogede fingre på de to lige fletnin-

ger af smukt, gråt hår, som hængte et stykke ned over skuldrene. Det var vigtigt at de sad pænt på plads og at han holdt sit hoved stolt oprejst, selv om det kunne være svært at holde det i denne stilling. Han ventede på noget som han vidste ville komme. Snart efter lød der en kraftig banken på døren og den gik knirkende op idet to unge mænd i mørke jakkesæt trådte ind, lykkelige for at blive skærmet mod vinden.

Bror Pointing Iron rakte ivrigt sin hånd ud og trykkede varmt de to missionærer i hånden. De var ankommet til dette beskedne hjem i en ganske særlig anledning. Der blev ikke udvekslet mange ord eftersom bror Pointing Iron ikke kunne tale ret meget engelsk, og ældsterne kunne næsten intet af siouxproget, men der var en åndelig kommunikation som de alle kunne føle.

Ældsterne havde dog en salmebog med på siouxprog, så mens den ene valgte en salme flyttede den anden en gammel, uhøvlet træstol, der var holdt sammen med ståltråd, ind midt i stuen. Derpå bredte han forsigtigt to rene, nystrøgede lommelørklæder ud og lagde dem på stolesædet. Der blev fremskaffet en lille, ren tallerken som blev sat på lommelørklæderne. På tallerkenen lagde han en smule brød og ved siden af satte han et lille glas med rent vand. Nu var alle parate til at mødet kunne begynde.

Den gamle mand åbnede salmebogen til side 25 og de sang alle tre så

godt de kunne: „O bønnestund“, hvorefter én af missionærerne bad en indledningsbøn. Så knælede seniorkammeraten ned og velsignede brødet. Idet tallerkenen blev rakt bror Pointing Iron rakte han sin rystende hånd ud og tog et lille stykke brød, der for ham repræsenterede hans elskede Frelzers legeme som blev ofret, og tårerne flød langsomt ned at de rynkede, vejrbitte kinder.

Da vandet var velsignet og Pointing Iron havde fået det, åbnede ældsterne endnu engang samlebogen og de sang allesammen: „Israel, Israel, Gud nu kalder.“ Så bad juniorkammeraten afslutningsbønnen. Tallerkenen og lommelørklæderne blev taget af stolen, som blev sat tilbage på sin plads ved væggen, og mødet var forbi. Endnu engang havde Pointing Iron fornyet sine pagter. Ældsterne trak tiden lidt ud, de var ikke meget for at gå fra denne særlige, åndelige følelse, de havde følt så stærkt i dette gamle træskur på Montana-sletterne.

Til sidst gav de deres elskede bror hånden og sagde farvel. Ældsterne trådte atter ud i præriens friske brise, men på én eller anden måde syntes vinden ikke at genere dem så meget mere.

Det var en kærdommen, ugentlig sabbatsopgave, og de udførte den med glæde indtil den tapre, gamle kriger, Pointing Iron forlod dette jordiske liv, og blev lagt til hvile på den gamle indianerkirkegård på Chicken Hill. □

„STOLTHED OG FORDOMME“

Susan Evans McCloud

„Jeg forsøger blot at redde dig fra at gøre en skrækkelig fejltagelse, Michelle. Du kan ganske roligt tro mig – og jeg ved det.“

Jeg puttede bibliotekskortet på plads og gav damen bogen, så kiggede jeg op på Loris runde, blå øjne i ansigtet med de spredte fregner over næsen. Hun stod og så på mig. „Har du endnu ikke hørt fra Brigham Young Universitetet?“ spurgte hun med strålende øjne.

„Jeg tror du er mere spændt på det end jeg,“ lo jeg, skønt jeg vidste at dette ikke var sandt. Jeg følte det som om hele mit liv, og alt hvad der siden skulle ske mig, var afhængig af denne beslutning som skulle træffes af mennesker jeg aldrig nogen sinde havde set.

„De er nødt til at optage dig,“ kvindrede Lori, mens hun bevægede sig frem og tilbage bag ekspeditionsdisken og begyndte at arkivere kort, der for længst skulle have været sat på plads. „Med de karakterer som du har haft de sidste to år og så som nyomvendt og alt det andet . . . nej . . . du behøver ikke at bekymre dig.“ Hun sukkede og rynkede på næsen så hendes fregner

sad i en ulykkelig klump. „Du er heldig Michelle, tænk at du skal til Utah, til bjergene og BYU!“

„De ved ikke at jeg er nyomvendt, Lori og der er jo kun to år til du selv skal der til.“

Lori stønnede. „To år virker som en evighed, især hvis du skal afsted allerede nu!“

Jeg lo til hende. Men jeg kunne jo ikke gøre noget. Hun var så sød og åben og oprigtig. Selv om hun var fire år yngre end jeg, tror jeg hun var den bedste veninde jeg nogen sinde har haft. Hun havde præsenteret evangeliet for mig. Hun havde ændret mit liv. Lori var den eneste mormonpige jeg nogen sinde havde kendt, og jeg syntes hun var et smukt og ærbart eksempel på idealet. Jeg bar en stak ugeblade over til reolen, begyndte at sortere dem og anbragte dem i den rigtige rækkefølge. Jeg havde arbejdet i byen Franklins bibliotek hver sommer siden jeg var 16 år og gik i mellem skolen. Og selv efter at jeg havde været borte i to

„STOLTHED OG FORDOMME“

år på Madison universitetet, så var dette stadig det bedste job jeg kunne finde i en by hvor 7.000 mennesker var klumpet sammen i den ene ende af Wisconsin skoven med de høje træer. Sidste sommer havde biblioteket antaget to nye skolepiger, og Lori var én af dem. Hun var venlig og talte med alle, det tog hende ikke lang tid at komme på god fod med alle arbejdskammeraterne eller at sørge for at alle vidste at hun var sidste dages hellig. Jeg havde læst om mormonerne og Brigham Young i historiebøgerne i skolen, men jeg vidste egentlig ikke noget rigtigt. Og jeg kunne ikke forstå hvorfor denne pige pludselig fik mig til at blive så nysgerrig, så interesseret i noget som jeg aldrig nogen sinde før havde tænkt på.

Det var kun et år siden. Jeg undrede mig over hvordan ét kort år så totalt kunne ændre et menneskes liv. Intet var det samme som det havde været før jeg lærte om evangeliet og tilsluttede mig kirken. Jeg gjorde nu helt andre ting, og jeg havde andre venner. Jeg tænkte anderledes og ønskede mig andre ting. Jeg var mere glad og mere elendig end jeg nogen sinde før havde været i mit liv.

Jeg gyste ved tanken om den første dag jeg spurgte mine forældre om jeg måtte blive døbt. De vidste at jeg var blevet undervist af mormonerne og at jeg kom til deres møder, men jeg tror ikke at de rigtigt havde indrømmet overfor dem selv alvorligt det i virkeligheden var for mig. Min far er

en rolig og venlig mand. Han tænkte sig om i lang tid før han svarede. Men min mor reagerede omgående. Hun blev bleg og hendes mund blev hård og stram.

„Absolut nej, Michelle,“ sagde hun, og hendes stemme lød kold og meget vred. „Det er en absolut umulighed, så nævn ikke det igen.“

„Men hvorfor?“ spurgte jeg. „Hvorfor?“

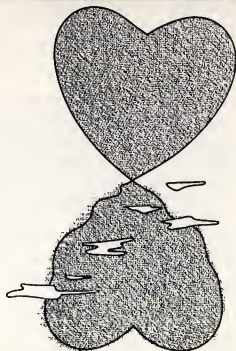
„Hvorfor?“ råbte hun med lynende øjne. „Fordi du ikke ved hvad du gør. Jeg forsøger blot at redde dig fra at gøre en skrækkelig fejltagelse, Michelle. Du kan ganske roligt tro mig, for jeg ved det.“

Jeg spekulerede på hvad det var for frygtelige ting hun vidste eller troede hun vidste om mormonerne. Men uanset hvor meget jeg spurgte hende, ville hun ikke fortælle noget. Hun blev bare ved med at sige nej på sin hårde, strenge måde. Men i den sidste ende sejrede min far. Det gør han i reglen fordi han er så fornuftig og tålmodig. Han blev ved med at minde hende om at jeg var 20 år. Om et par måneder ville jeg selv kunne vælge, uden deres godkendelse. Han mindede hende om hvilken god pige jeg var – klog og flittig, lydig og ærlig. „Hun fortjener selv at finde sin plads i livet,“ sagde han blidt til min mor.

Så indgik vi en aftale. Jeg skulle mødes med præsten fra min egen kirke og have undervisning i teologi. Jeg skulle lære alt hvad jeg kunne om troen og lærdommene i den kirke jeg havde tilhørt hele mit liv. Jeg skulle med andre ord give det de havde en sidste, reel chance, lige som jeg havde givet mormonerne. Og hvis jeg så stadig ønskede at forlade kirken – og

Ingen i min familie
kom til dåben.
Jeg havde deres
tilladelse, men
tilladelse og støtte
er ikke det samme.

afvise deres for at blive sidste dages hellig – så ville de give deres samtykke.

Jeg rejste mig op, krummede ryggen og gik tilbage til ekspeditionsdisken. Der var en stor bunke bøger der skulle sættes tilbage på hylderne. Lori stod og kontrollerede bøgerne bagved og hun smilede til mig.

„Det skal jeg nok gøre,” tilbød hun, „så kan du overtage dette her et øjeblik.”

„Nej, det betyder ikke noget, ellers tak,” svarede jeg. Jeg slog op i karto- teket under skønlitteratur og standse- de ved A. Adams . . . Andersons . . . Jeg tog en bog og begyndte automa- tisk at udfylde kortet. Ashley . . . Austen . . . Jane Austen . . . én af mine yndlingsforfattere. Jeg fik fat i bogen *Stolthed og Fordomme* og gjorde plads til den på hylden. Stolthed og fordomme. Jeg smilede skævt. Det

kunne udmærket have været titlen på mit liv de sidste par måneder.

Disse besøg hos vores præst, tænkte jeg, havde ført til én af de mest højtidelige oplevelser i mit liv, og været noget af det der havde gjort størst indtryk på mig. Jeg husker levende hvor nervøs, ja næsten dum jeg følte mig da jeg gik op til den gamle stenkirke og åbnede den tunge dør. Mine fodtrin lød højt og anmas- sende da jeg gik henover det hårde, polerede gulv, for at banke forsigtigt på døren til præstens kontor. Selve kontoret var nok til at jeg følte mig overvældet. Det var stort og der var tykke tæpper på gulvet, hele den ene væg var fyldt med hylder, hvor der stod hundredevis af tykke, gamle bøger. Det virkede meget imponeren- de. Dr. Allred sad i en brun læderstol bag et solidt skrivebord som adskilte os på en pinlig måde idet jeg satte mig på kanten af en stol overfor ham.

„STOLTHED OG FORDOMME”

„Så du mener at du ønsker at blive mormon?” sagde han pludselig, uden at ændre ansigtsudtryk. Det var umuligt for mig at se hvad han tænkte. Men før jeg kunne svare fortsatte han: „Er det ikke dine forældre der synes at du skal komme her?”

Jeg nikkede mens han kiggede på mig, og til sidst så jeg et let smil der bredte sig fra mundvigene – hans mund var bred og havde smalle læber. „Ja, lad os se hvad vi kan gøre,” sagde han, og lænede sig frem over skrivebordet.

Vi mødtes tre gange, og jeg læste de bøger og skrivelser han gav mig. Jeg besvarede hans spørgsmål og han besvarede mine, men vore samtaler virkede altid meget høflige og anstrengte. Den sidste aften vi var sammen sad han bag sit skrivebord og kiggede over på mig, den store tunge bog som vi skulle have talt sammen om lå uåbnet. I stedet løftede han øjenbrynene på en tænksom måde og sagde: „Nu har jeg gjort hvad dine forældre ønskede, Michelle. Men jeg kan i virkeligheden ikke lære dig noget, det ved både du og jeg. Det du gør nu bliver naturligvis din egen afgørelse.”

Han tøvede, og jeg opdagede at jeg sad og lænede mig fremover i min stol, tiltrukket af hans ansigtsudtryk og ét eller andet i hans stemmes klang. Han skubbede pludselig stolen tilbage og rejste sig, gik hurtigt hen til de mange bøger og trak en lille, tynd bog frem. Da han kom tilbage til skrivebordet

satte han sig fast og bestemt, så skubbede han bogen over imod mig, den var lige ved at ramme min hånd der hvilede på kanten af det store skrivebord. Bogen var nu så nær ved mig at jeg let kunne læse bogstaverne på læderbindet. Jeg gav et lille gisp fra mig da jeg læste: *Mormons Bog*. „Det er rigtigt,” sagde han, „*Mormons Bog*. Jeg tager noget herfra til mine prædikener.” Hans stemme lød blid, men den gennemtrængte min sjæl, så mit hjerte begyndte at banke heftigt, og jeg følte en underlig, varm, prikkende fornemmelse i min hud.

„Jeg ville selv have været mormon hvis det var muligt.” Han tog bogen op og balancerede tankefuldt med den i hånden. „Jeg er præst; det er mit liv. Det er alt hvad jeg nogen sinde har kendt til. Min far var præst og hans far før ham.” Han holdt en pause og så op, hans øjne var fyldt med bedrøvelighed, og han så næsten påtrængende på mig. „Men hvis jeg var dig,” fortsatte han med den samme blide, bestemte stemme, „så ville jeg blive medlem af Jesu Kristi Kirke af Sidste Dages Hellige.”

Dr. Allred rejste sig og satte bogen på plads. Jeg rejste mig fra min stol. Jeg vidste at vi ikke havde mere at sige hinanden, men jeg tog fejl. Ved døren gav han mig hånden og sagde venligt farvel, idet han holdt mig fast med sine øjne. „Det jeg har sagt i aften har jeg kun sagt til dig. Hvis du siger det til nogen, vil jeg nægte at jeg nogen sinde har sagt det. Og du ved naturligvis hvem af os man vil tro på.”

Jeg nikkede og forsøgte at svare med mine øjne og mit smil, jeg var alt for overvældet til at gøre mere, og så gik

jeg alene hjem i den stille, frostklare aftenluft.

Den næste uge blev jeg døbt. Ingen i min familie kom til dåben. Det var jo noget jeg ønskede at gøre, og jeg havde deres tilladelse. Men tilladelse og støtte er ikke det samme. Selv min rare far kunne ikke tilbyde mig sin støtte til noget han hverken kunne tilslutte sig eller forstå.

Min mor trak sig ind i en hård skal, og muren imellem os blev noget meget virkeligt og konkret. „Det er helt i orden,“ blev jeg ved med at sige til mig selv. „Hun skal nok begynde at acceptere det. Men det er vanskeligt for hende. Jeg må være tålmodig.“

Men hun accepterede det ikke. Og i løbet af et par uger var alle tilbage i den gamle gænge, livet fortsatte som før og den kendsgerning at jeg var blevet mormon var noget som alle bekvemt ignorerede. De forstod ikke hvor meget anderledes jeg var! Og de var heller ikke interesseret; det virkede som om de ikke brød sig om mig. Det var det allerværste. Jeg havde ingen at tale med eller at dele mine oplevelser med. Jeg var i gang med at lære, at udvikle mig og opdage så mange ting. Men når jeg kom hjem var der ingen der stillede spørgsmål eller gav udtryk for nysgerrighed. De troede måske at hvis de ignorerede det, ville det forsvinde af sig selv. Men min mor gjorde et stort nummer ud af at spørge mine søskende hvad de havde lavet, hun lo og talte med dem. Og alligevel ville hun ikke tale med mig. Vi boede sammen i det samme hus, men det var også det hele. Vi havde ikke længere nogen kommunikation, der var intet fællesskab, ingen varme.

Brian, den dreng jeg havde gået

sammen med et år, holdt op med at komme så tit, og til sidst holdt han helt op med at komme. Vi havde jo ikke meget tilfælles mere. Selv Corinne, der havde været min bedste veninde siden vi gik i mellemskolen, holdt op med at spørge om vi skulle gå i biografen, høre grammofonplader eller tage ud og svømme i søen. Det var naturligvis ikke hendes fejl, men det var heller ikke min. Jeg var den brik i puslespillet der var blevet tilovers og jeg passede ingen steder.

Det kunne måske have hjulpet hvis der havde været nogle unge mennesker i den lokale gren, men det var der ikke. Byen Franklin er så lille, og der var foruden Lori, kun hendes to brødre på 12 og 14 år. Men tingene udviklede sig. Der skulle nok komme flere, men lige i øjeblikket var der kun Lori og mig.

Jeg skubbede den tomme vogn tilbage til ekspeditionsdisken, og opdagede pludselig at vi snart skulle til at gå hjem.

„Er der noget i vejen?“ spurgte Lori. „Du blev så stille.“

„Jeg tænkte bare,“ svarede jeg. Og selv om Lori er mægtig sød så forstod hun ikke helt. Hun havde været medlem af kirken hele sit liv. Hendes forældre var stærke, aktive medlemmer. De holdt familiehjemmeaften og bad familiebøn. Hun vidste ikke hvordan det var når ens egen mor nægtede at tale til én, når små brødre var grove imod én eller når man så sin fars rådvilde og bedrøvede øjne.

Jeg forlod biblioteket og gik ud til min bil. Aftenen var lun for det havde været en varm dag. Jeg kunne lugte nåletræerne og roserne der voksede op ad muren til biblioteket. Jeg følte

„STOLTHED OG FORDOMME“

---

mig glad og ren indvendig. Jeg vidste at det jeg gjorde var rigtigt. Jeg havde bedt og jeg havde fastet for det. Nu skulle jeg bare have den tro der skulle til for at efterleve den beslutning jeg havde taget.

Så snart jeg kom hjem var det første jeg så brevet, som stod på det smalle bord i entreen. Mit navn stod på den hvide konvolut, og Brigham Young University i hjørnet. Jeg rev det op med rystende hænder. Jeg var antaget! Og jeg havde fået det stipendium jeg havde søgt og som mine rådgivere ved Wisconsin Universitetet havde anbefalet! Jeg læste brevet igen og igen, ude af stand til at tro på at denne drøm var blevet til virkelighed.

Jeg kiggede op og fik øje på min mor, der stod i døråbningen og iagttog mig. „Du behøver ikke at fortælle mig hvad der står i det brev,“ sagde hun. „Jeg kan se det på dit ansigt.“

„Mor –“ begyndte jeg, men hendes øjne lynede og hun afbrød mig vredt. „Du tror virkelig du er noget særligt, gør du ikke? Du er kæphøj, storsnudet og skidt vigtig, og du er så sikker på dig selv. Nøjagtig som min søster Beth. Ser du, sådan var hun også og hun forlod os, nøjagtigt som du gør nu.“

„Mor,“ råbte jeg desperat. „Jeg forlader jer ikke. Jeg skal bare på skole. Ni måneder på universitetet. Det er det hele.“

„Det er noget du tror, Michelle. Men hvad nu hvis du aldrig kommer tilba-

ge? Beth kom aldrig nogen sinde tilbage.“

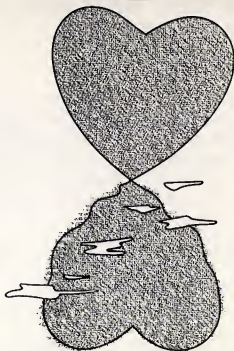
„Men det var noget helt andet! Hun havde gjort noget vanærende. Bedstefar Hunter sendte hende væk. Og han sagde at hun ikke *måtte* komme tilbage!“

Hun blev ved at stirre på mig, med et mærkeligt blik i øjnene. „I det øjeblik du tilsluttede dig mormonkirken vendte du os, og alt hvad vi står for, ryggen. Du hører ikke til her mere, Michelle. Når du tager til Utah vil den sidste forbindelse mellem os være brudt.“

„Nej Mor! Sig dog ikke sådan noget.“ Jeg trådte hen imod hende, men hun flyttede sig. „Hvordan kunne du gøre sådan noget overfor mig?“ råbte hun. „Hvordan kunne du være så selvisk og grusom? Beth var min storesøster og hun vendte mig ryggen. Hun forlod mig da jeg havde allermost brug for hende. Og nu er du lige som hende, Michelle – du er nøjagtigt lige som hende!“

Jeg løb forbi hende og gennem køkkenet ud ad bagdøren, ud i haven. Jeg rystede over det hele og jeg frøs skønt det var en mild sommeraften. Jeg havde aldrig drømt om at min mor ville sammenligne mig med hendes fortabte søster, Beth. Jeg havde altid hørt den gamle historie om en mystisk søster som var blevet afskrevet af sin strenge far, og som var forsvundet for at leve sit liv i skam og tilbagetrukkethed ét eller andet sted. Som barn syntes jeg det var en romantisk historie, sød og bedrøvelig. Og jeg havde aldrig drømt om at jeg selv skulle blive hovedpersonen i en sådan historie. Hvordan kunne min mor dog tro sådan om mig? Skammede hun sig

„I det øjeblik du tilsluttede dig mormonkirken vendte du os, og alt hvad vi står for, ryggen. Du hører ikke til her mere, Michelle.“

over mig? Ønskede hun at afskrive mig, således som hendes far engang afskrev den søster hun elskede?

Senere på aftenen da jeg var alene på mit værelse kom min lillebror Paul ind til mig. „Jeg vil bare fortælle dig, hvor forfærdelig jeg synes du er,“ sagde han.

„Hvad mener du?“ spurgte jeg.

„Du ved godt hvad jeg mener. Du har gjort mor ked af det, og hun græder og lader det gå ud over os allesammen, og det ender med at hun græder den halve nat. Du kan ikke lave andet end ballade, Michelle.“

„Det er ikke sandt, Paul!“ forsvarede jeg mig. Jeg fik en hård klump i maven, jeg følte mig ydmyget ved at skulle undskylde mig hvor jeg end vendte mig. „Det har aldrig været min mening at lave ballade.“

„Det kan godt være, men det gør du. Jeg håber det er det værd, fordi du får hele familien til at føle sig så elendigt

bare for at du kan få hvad du ønsker dig!“

Han skred ud af værelset uden at give mig tid til at svare. Jeg kunne mærke tårerne brænde bag mine øjne. Hans ord var uvenlige og uretfærdige. Men hvordan skulle jeg kunne få ham til at forstå hvad der egentlig skete, hvad jeg i virkeligheden følte?

Senere da min lillesøster Katy kom ind for at kysse mig godnat, så hun på mig med store, uskyldige øjne og spurgte: „Hvorfor rejser du fra os, Michelle? Mor siger at du slet ikke elsker os mere for ellers ville du ikke rejse.“ Jeg tog hende ind i mine arme og knugede hende ind til mig. „Det er ikke sandt, Katy! Jeg elsker jer meget højt! Og det bliver sjovt for dig når jeg er væk, for jeg vil skrive breve til dig hver uge og sende spændende pakker til dig med posten.“

Hun lyste en lille smule op og jeg kyssede og krammede hende en hel

„STOLTHED OG FORDOMME“

---

masse gange før jeg lod hende gå. Til sidst gik jeg i seng, men jeg kunne ikke falde i søvn. Hvad var det min mor forsøgte at gøre? Hvorfor skulle hun straffe mig fordi jeg blev anderledes end hun havde tænkt sig jeg skulle blive?

Efter den tid slæbte dagene sig afsted, grå og kedsommelige, den ene efter den anden. Noget af tiden syntes jeg at jeg måtte forsvare mig og blive vred på min mor, og jeg fik lyst til også at sære hende til gengæld. Men til andre tiden følte jeg mig lille og bange, lige som en lille pige der længes efter at blive taget i armene og trøstet, så alt frygt kunne forsvinde. Hun havde frataget mig spændingen og forventningen ved alt det der skulle ske, og somme tider blev jeg svag og syntes at jeg måske alligevel ikke skulle tage af sted. Men alt for mange af mine bønner var blevet besvaret, alt for mange ting pegede henimod at dette var retningen som jeg burde gå i mit liv. Jeg blev ved med at sige til mig selv at alting nok skulle ordne sig. Måske ville det blive lettere for min familie når jeg var væk. Når jeg ikke var i nærheden, og der ikke var nogen årsag til konflikter og gnidninger, ville det måske blive lettere for dem at forstå for så vil de have et videre og bredere perspektiv. Måske ville de oven i købet savne mig og værdsætte mig en lille smule.

Men jeg var bange. Og der var ingen der forstod. Lori kunne kun se at hele

verden lå for mine fødder, nu skulle jeg til Zion, til Mekka, der hvor der var solskin og lykke, og hvor alle drømme blev opfyldt. Men jeg havde aldrig været i Utah før. Jeg vidste ikke engang hvordan et bjerg så ud i virkeligheden. Jeg kendte ikke et eneste menneske i hele Utah, og endnu mindre på BYU. Hvordan var mormonerne? Ville de le ad mig hvis jeg var anderledes? Hvis jeg gjorde tingene forkert? Vores lille gren var så almindelig, på forsøgsstadiet. Hvordan var det at være en forsamling med hundredevis af sidste dages hellige? Hvad nu hvis de alle vidste ti gange så meget om evangeliet som jeg vidste? Endelig var de lange dage pludselig gået, og det var tid til at jeg skulle afsted. Dagen før, jeg skulle med bussen til lufthavnen i Madison, bad og fastede jeg hele dagen. Jeg kunne ikke holde ud at skulle forlade min mor på denne måde, mens hun hadede mig og troede at jeg forlod hende for at afskrive hende, således som hendes storesøster på én eller anden måde engang havde gjort.

Om natten havde jeg en drøm. Jeg drømte at jeg var en lille pige igen, med lange rottehaler og snavset ansigt. Nogle ondsksfulde smådrengene havde jagtet mig ned ad en sidevej, og jeg var faldet og havde skrabet mit knæ. Jeg humpede tilbage, løb hen over græsplænen og græd efter min mor, jeg råbte at hun skulle komme ud til mig. Pludselig var hun der og greb mig i sine stærke, bløde arme. Hun strøg mit hår tilbage og kyssede mig på kinden, hun rensede mine skrammer på knæet, kom jod på og et dejligt stort plaster ovenpå. Pludselig vågnede jeg. Jeg kunne stadig føle hendes

milde hænder på min hud. Jeg så op i hendes kærlige smil.

Mens jeg sad på sengen kom jeg i tanker om at min mor ikke vidste hvor meget jeg havde brug for hende! Hvor længe var det siden jeg havde bedt om hendes råd eller hendes hjælp? I hendes øjne virkede jeg som en dygtig, selvoptaget og selvsikker pige. Mormonismen havde fjernet hende fra mit liv, og jeg havde ikke gjort noget for at kompensere for det – for at lade hende vide at jeg stadig elskede hende og værdsatte hende og havde brug for hende! Og i alle disse måneder havde jeg tænkt at det kun var hendes fejl og at jeg alene var den sårede part!

Den næste morgen kaldte jeg hende ind på mit værelse og bad om hun ville hjælpe mig med at pakke. Hun var så praktisk og dygtig og jeg vidste at hun kunne organisere og tilpasse alle de ting der skulle gøres i sidste øjeblik, på en måde som jeg aldrig ville kunne. Og det fortalte jeg hende. Jeg talte med hende, og jeg roste hende, og snart forsvandt den vagtsomme rådvildhed i hendes ansigt, og vi begyndte at nyde hinandens selskab. Det blev ikke noget mirakel, det var der ikke tid til. Jeg kunne stadig ikke fortælle hende hvor nervøs jeg var, hvor meget jeg virkelig elskede hende og ville savne hende. Men den kolde vrede var forsvundet fra hendes øjne og hun gik med til busstationen, og da jeg stak den seddel jeg havde skrevet, i hånden på hende og rakte ud for at give hende et knus, så reagerede hun og holdt mig et kort øjeblik i sine arme og kyssede mig på kinden. Det var lige alt det at jeg kunne holde tårerne tilbage. Jeg kiggede ud gennem vinduet og

vinkede til min familie, jeg ville ønske at de vidste hvor højt jeg elskede dem. Da flyvemaskinen nærmede sig Salt Lake lufthavnen var jeg udkørt af rejsen og den følelsesladede dag. Maskinen var fløjet over de høje klippebjerge, og den tidlige solnedgang havde afsløret en eventyrverden af bjergtoppe og kløfter, skyer og skygger der skiftede i forskellige mønstre for mine øjne.

Men nu, hvor maskinen skulle lande, og hvor alle de andre passagerer trængtes i lufthavnen, så det ud som om der var nogen for at hente dem alle, og at de havde ét eller andet sted at tage hen. Jeg tøvede og vidste ikke rigtigt hvad jeg skulle gøre eller hvor jeg skulle gå hen. Så lagde jeg mærke til en kvinde der kom hen til mig, det var en ældre kvinde, hun var meget tiltrækkende, hun havde kraftigt, brunt hår og et yndigt ansigt. Efterhånden som hun kom nærmere syntes jeg jeg kendte hende, så jeg kiggede en ekstra gang på hende. Det så ud som om hun styrede direkte hen imod mig. Jeg skiftede vægten over til den anden fod og kiggede ned i gulvet, men da jeg så op igen stod kvinden lige ved siden af mig. Hun smilede, og fornemmelsen af at jeg havde set hende ét eller andet sted før blev stærkere.

„Michelle?“ spurgte hun, og så tilføjede hun atter et spørgsmål: „Du er Michelle Briggs, er du ikke?“

„Jo . . .“ stammede jeg.

„Det tænkte jeg nok,“ sagde hun. „Du ligner din mor meget Michelle; du har hendes smukke øjne.“ Så smilede hun igen. „Det var ikke min mening at forskrække dig, men jeg er din moster Beth.“

„STOLTHED OG FORDOMME“

„Jamen, jeg forstår ikke,“ udbrød jeg.
„Hvad laver du her? Hvordan kunne du vide hvor du skulle finde mig . . . eller . . . at jeg overhovedet eksisterer?“

„Din mor Michelle,“ sagde hun, og tog min hånd kærligt i sin. „I alle disse år har jeg skrevet til din mor, men hun har ikke svaret en eneste gang.“

„Du, du mener, at min mor ved at du har været her hele tiden?“

„Det ved hun, men hun har ikke villet indrømme det. Din mor var ikke ret gammel da jeg tog afsted, og din bedstefar Hunter har gjort alt hvad han kunne for at forgifte hendes sind. Da hun var gammel nok til at forstå . . . nå ja, så var det for sent.“

„Forstå? Forstå hvad?“

Hun holdt en pause og hendes øjne begyndte at stråle. „Da jeg var ung pige tilsluttede jeg mig mormonkirken imod min fars vilje. Jeg var ung og uklog. Jeg sårede hans stolthed, og han ville ikke tilgive mig. Da jeg tog til Utah ville han ikke fortælle nogen hvor jeg var taget hen, eller hvad der i virkeligheden var sket mig. Han døde uden at få at vide at jeg var blevet gift og at han havde tre børnebørn som han aldrig fik at se og én som var på vej.“

Men ser du Michelle, jeg køber stadig Franklin City avisen, og her har jeg læst om din mors bryllup, og jeg har skrevet trofast til hende i håb om at der engang ville ske ét eller andet som kunne påvirke hende, og få hende til at svare mig.”

„Har du gjort det i alle de år?“ sagde jeg åndeløst.

„I alle de år. Og i alle de år har jeg bedt at Herren ville blødgøre hendes hjerte, og han har besvaret mine bønner Michelle, gennem dig.“ Der var nu tårer i hendes strålende øjne og hun holdt mig fastere i hånden.

„Men hvad . . .“ stammede jeg, „hvordan . . .?“ jeg forstod stadigvæk ikke.

„Din mor skrev og fortalte mig at du havde tilsluttet dig mormonkirken, hun fortalte mig at du kom til BYU og spurgte om jeg ville tage mig af dig.“

„Min mor . . . gjorde hun det . . .?“

Min moster nikkede. „Hun fortalte mig hvilken dejlig pige du er, og hvor højt hun elsker dig.“

Jeg kunne ikke se særlig godt, for mine øjne var slørede af tårer, og jeg havde ondt i halsen i mit forsøg på at holde dem tilbage. Mine bønner og moster Beths bønner – og de bønner min mor havde bedt da hendes omsorg for barnet overvandt hendes stolthed og fordomme, og som stadig kunne lære mig noget om at ofre og elske! Jeg smilede til den elskelige kvinde som holdt mig i hånden.

„Jeg har en lang vej at gå,“ sagde jeg.

„Ja, men du kan klare det.“ svarede hun. Og jeg havde på fornemmelsen at hun forstod alt det jeg ikke var i stand til at sige.

„Jo, jo,“ indrømmede jeg. „Jeg skal klare det. Jeg ønsker at være en rigtig sidste dages hellig. Jeg ønsker at min mor skal være stolt af mig.“ □

(Dette er en skønlitterær beretning om en virkelig begivenhed i en ung piges liv.)

Omslagfoto:

Ældste LeGrand Richards fra De tolv Råd:

(Fotograferet af Eldon K. Linschoten)

„Jeg har fået tro på at kun dem der er med til at bære kirkens byrder, dem der arbejder i kirken, ved hvordan man påskønner kirken og kender dens store værdi.“
(Generalkonferencen, oktober 1938)

„Blandt alt lederskab i verden findes der bestemt intet der kan sammenlignes med det vi har i kirken. Vi kan føle os trygge og sikre når vi følger dets forskrifter og eksempler.“
(Generalkonferencen, oktober 1942)

„Man behøver bare at være udenfor kirken for at blive klar over hvilken Herrens kraft der findes i den . . . Hvis jeg er sikker på noget som helst . . . er det at denne kirke er guddommelig. Det er ikke menneskeværk. Det er Guds, den evige Faders værk og hans kraft findes i den.“
(Generalkonferencen, april 1952)

„. . . Enhver mand som har præstedømmet . . . bør have et ønske om at bidrage til missioneringen i kirken . . . Enhver far i Israel bør opdrage sine drenge til at have ønsket om at blive missionærer . . . Det præstedømme vi har . . . er mere værd end alverdens velstand og succes. Burde vi ikke ønske at dele sandheden med dem der ikke kender den, og gøre det muligt for dem at nyde de strålende velsignelser som vi medlemmer i kirken får?“
(Generalkonference, oktober 1953)

Ældste LeGrand Richards

